

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Vatikan in fašizem

Rim, oktobra.

Se vedno se mnogo komentira »drugi rimski mir«, kakor se tu označuje zadnja sprava med Vatikanom in fašizmom. Naj pomembnejši splošni splošni, da je sicer skušala fašistična časopisje vso zadevo kar moč bagatelizirati. Tudi veliki listi so pisali, kakor da gre le za malo razliko v mišljenju in da »se sploh nič ni zgodilo«. Da pa je v resnici šlo celo za jako velike reči, je bilo mogoče razbrati iz inozemskih listov, ki so na splošno vsi smatrali spor za jako resen in nevaren. Isto je dokazal tudi Mussolini, kateremu je očitno bilo mogoče na tem ležati, da stvar čim prej likvidira. Sledila je ena tistih hitrih a premišljenih gest, ki so za duceja značilne.

Zakaj se je Mussoliniju mudilo, da se po-
ravna s papežem? Od zenevskega zasedanja si je
Italija zelo mnogo obetala. Grandi naj bi s svojim
razorožitvenim predlogom izrevolucioniral Zvezo
narodov in jo razdelil na dva tabora, katerih ene-
mu bi nujno načeljevala Italija kot voditeljica
evropskega revizionizma. Za tako vodilno vlogo pa
je treba imeti za seboj enotno, v mišljenju in volji
strnjeno državo. Za politično Italijo je toraj bila
skoraj nujna zahteva, da je stopil Grandi pred
Zvezo narodov s »II. rimskim paktom« v žepu.
Bila je to spretna politična poteza, podobna oni za-
četkom februarja 1929, ko si je s podpisom late-
ranskega pakta zagotovil Mussolini glasove vseh
katoličnanov. Tedaj je šlo voditelju fašizma za to,
da dobi ljudski plebiscit za svojo politiko, kar se
mu je več ali manj tudi posrečilo. Prvotno je
tudi letos zunanji minister Grandi potreboval v
Zenevi močno, konsolidirano Italijo, ki ni obrem-
njena s kakimi nevarnimi notranjimi konflikti.

Se vse bolj znana in renomirana po svoji
tradicionalni previdnosti in dalekovidnosti pa je
vatičanska diplomacija. Nadaljevanje spora bi
utegnilo tudi za versko živeljenje v Italiji imeti ne-
dolgledne posledice. Najbližja posledica bi bila
odpoved koncordata, s čimer v zvezi bi verjetno
sledil tudi preklic lateranske pogodbe, nakar bi
bil papež prisiljen, da upotrebi skrajne kanonične
odredbe. Ni domna, da bi to zlomilo fašizem vrat.
Toda prepad v mišljenju in vesti katoliških Itali-
janov, ki so še danes v dilemi, ali naj prizna-
vajo duceja ali papeža za najvišjo instanco svoje
vesti, bi se poglobil in razklat v strahovit prepad
države. Fašizem, ki ima v sebi in tudi na
rednih mestih mnogo nekrščanskih elementov, bi
pri impulzivnosti, ki mu je lastna in pri politični
vsemoci, ki jo trenutno še ima v svojih rokah, na
narod v verski razkol, da bi delo praktično v Nem-
čiji Hitler s svojim hipernacionalizmom. Vse kar
je papež pisal v svojih okrožnicah o nemoralnosti
pretiranega nacionalizma, ki je baš za fašizem
tako značilen, ostane polna resnica. Toda zaenkrat
je italijanski katolicizem še premalo notranje or-
ganiziran in premalo zaveden, da bi odkril kul-
turni boj brez nevarnosti za versko enotnost mogel
vojevati. Stara generacija, katero je ves čas, odkar
se je Italija narodno zavedla, politično vzgajal in
oblikoval skrajni nacionalizem — katolicizem pa
mu je bila le etiketa, mora najprej s pota. Na
njeno mesto prihaja nova, versko in socialno pre-
teta generacija, ki bo sposobna za verske ideale
prezeti nase tudi žrtve. Ta generacija odrasla iz
tisočev župnijskih patronaž in krožkov katoliške
akcije — a še ne odločuje in ne posega v javno
živeljenje. Zato pa je sv. očetu toliko na tem, da
jih ohrani pri živeljenju in jim da možnost razvo-
ja. Treba je imeti vedno pred očmi, da stoji Itali-
janski katolicizem na neprimerno nižji stopnji
kakor v Nemčiji, ali Angliji, Švici, Holandiji, Bel-
giji, pa tudi Franciji in slovenskih državah. Nikdar
se mu ni bilo treba boriti, zato je izrazilo pasiven
z nekakšno nacionalno prevleko, kakor v Španiji
do predzadnjih dni. Težko bodele verjeti, a je re-
nica, da celo južna Italija ni nikdar imela in še
danes nima ne enega katoliškega časopisa, revije
ali sploh kaj podobnega. — Dalje je treba vedeti,
da je živeča generacija šla skozi čisto brezversko
šolo, da se je lozadevno šele s lateransko pogodbo
na bolje obrnilo. Razumljivo, da italijanska kato-
liška akcija zaenkrat še nima tistih kulturnih po-
treb kakor v katoliški visoko razvitih državah, da
je zaenkrat še precej, če more dobro seznaniti
svoje člane z verskimi resnicami, ki jih v šoli niso
slišali.

Vatikanu se gotovo ni tako mudilo s spravo,
kakor fašizmu, vendar — ali naj zopet čaka 60 let
kakor pri »rimskem vprašanju«? Ravno zato, ker
je bila ustanovljena Vatičanska država in papež
priznana suvereniteta, Cerkev v Italiji in vsa mla-
dinska vojska pa postavljena pod državno oziroma
strankarsko varuštvo fašizma, ravno zato se je
tudi iz vatičanske strani, ki je vedno pripravljena
za pravično rešitev, delalo na to, da se tako stanje
ne zavleče v nedoglednost. Spor, ki je bil za faš-
izem živeljskega vprašanja, je bil za Vatikan bolj
vprašanje taktike in končno tudi vesti; ali naj se
mar dopusti, da bo zopet ena generacija šla skozi
brezversko šolo? —

Kar se tle samega »sporazuma«, je bilo le
množa potrjeno, da je katoliška akcija duhovno in
nepolitično, izrazilo versko gibanje za duhovno
vzgojo in prenovitev naroda. Ako je bilo zopet do-
ločeno, da ne sme biti politična in da jo ne smejo
voditi politiki, je Vatikan mirnega srca mogel po-
pisati to zahtevo, ker tudi dosedaj ni bila v nika-
rnem pogledu pod političnim vplivom. Ako je no-
branja organizacija postala nekoliko strumnejša,
ker je akcija sedaj direktno pod vodstvom škofov,
ki si imenujejo sodelavce, ni to kak uspeh poga-
janj za fašizem, ampak je način organizacije, ka-
kor ga je papež Pij XI. izvedel sam od sebe še
pred »sporazumom«.

V splošnem je vpostavljen status quo. Ker
so se sumničena in obrekovanja KA izkazala za

Pred odločilno bitko med fašisti in nemško republiko

Harzburški naskok na Brüninga — Če Brüning pade, bo usoda Nemčije v rokah fašistov — Usoden trenutek za vso Evropo

Pariz, 13. okt. Dočim je francoska javnost
novi kabinet Brüninga sprejela simpatično, pa se
je spričo nastopa fašistov in z njimi simpatizirajo-
čih strank v Harzburgu preteklo nedeljo zelo raz-
burila.

Francozom se sicer ne dopade, da je Brü-
ning sprejel v svoj kabinet generala Grönerja, ven-
dar pa ga pozna kot lojalnega vojaka, ki je
udal republiko, in zato ne bo energično nastopil
eamo proti komunistom, ampak tudi proti fašistom,
če bi poizkusili revolucijo. Kar se tiče Hinden-
burga, vedo sicer, da simpatizira s Stahlhelmom,
ga pa ne smatrajo sposobnega za nastop proti repu-
blici, predvsem ne zato, ker člani bivše ce-
sarske hiše Hindenburga smrtno sovražijo, on pa
nje. Razume se, da v Parizu popolnoma zaupa
Brüningu, ki je najtrdnjša garancija za to,
da Nemčija ne bo začela avanturistične politike
proti Franciji. Tudi desničarski minister Trevi-
ranus Francije ne vznemirja, ker je znano, da z
ozirom na gospodarski položaj Nemčije in na re-
alne razmere zagovarja gospodarsko sodelovanje s
Francijo, s katero je po njegovem mnenju treba
rešiti politične probleme pozneje, in sicer mirnim
potom.

Zarota proti evropskemu miru v Harzburgu.

Toda zborovanje fašistov v Harzburgu, ki se
je vršilo v času, ko se ima sestati nemško-fran-
coska gospodarska komisija, v katero je Francija
še imenovala svoje zastopnike iz premoževne,
strojne in volnene industrije ter množevne
predstavnik raznih vladnih resorov, je francosko
javnost jako vznemirilo in zopet ustvarilo naj-
globlje nezaupanje v Nemčijo. Na tem zborovanju
so bili zastopani nacionalni socialisti s Hitlerjem
in Hugenbergom, nemški nacionalci, Stahlhelm,
zastopniki remskovestfalske industrije, dva člana
hohenzollernske hiše in vodja znanega Kappovega
puča, general Lüttwitz. Govorniki, predvsem Hit-
ler in Hugenberg niso samo vehementno napadali
kancelerja Brüninga, ampak tudi Francijo. Hitler
je sicer zagotavljal, da je za vsak »trgovski«
eporaz s Francijo, da pa mora biti Nemčija v tre-
nutku, ko se bodo evropski narodi zopet spopri-
jeli, pripravljena na vse. Sicer nihče bolj ne želi
miru kakor nacionalna opozicija, ki je izkusila
grozote bivše vojne, toda noben narod se ne
sme pomisljati, da zastavi zadnjega moža in zadnjo
paro, ako gre za največje svetinje. Dejal je tudi,
da hočejo fašisti čimprej obračunati z boljše-
vismom, da se ohrani nemška, zapadna in krščanska
kultura. Svetu bo bolj koristilo, če se vpostavi
edina in mogočna Nemčija, kakor če se bo nem-
ški narod zviljal naprej v neprestanih krizah. Tudi
smisel ostalih govorov je bil antipacifističen in
antifrancoški.

Tako se torej ni izpolnilo pričakovanje pa-
riških krogov, da se bodo nemški nacionalisti
vzdržali napadov na Francijo. Ker so v Harzburgu
napovedali boj na nož dr. Brüningu, pomeni to,
kakor poudarja »Journal«, da harzburško zoro-
vanje bistveno ne predstavlja ničesar drugega
kakor zaroto proti Franciji. Manifest harzburške
opozicije, pravi ta list, bodo eni smatrali kot do-
kument ljudi, ki politično niso pri pameti, drugi
pa bodo videli v njem hudo ugrožitev notranjega
in zunanje miru. »Ere Nouvelle«
podčrtuje na-
pade zoper »hegemonijo«
Francije in zoper ver-
sailsko pogodbo in vprašuje nemške republikance,
ali bodo imeli toliko moči, da bodo ta najtežji
napad na nemško republiko in na mir sveta od-
bili? — »Petit Parisien«
pa meni, da napadi proti
Franciji pač spadajo obvezno na vsako parado
nemških fašistov in da je glavni pomen harzbur-
škega zborovanja treba videti v ofenzivi proti
Brüningovemu kabinetu. Ako zdaj stranke ustave
in reda ne bodo tvorile skupne fronte, da fašistični
napad zavrnejo, potem pa bo res tudi svetovni
mir ogrožen. »Oeuvre«
poudarja, da bo naciona-
listična Nemčija popolnoma osamljena. Volitve
septembra 1930 so imele za posledico, da se je
ameriški kapital iz Nemčije umaknil, kakšna na-
cionalistična vlada pa bo povzročila definitivni
polom nemškega gospodarstva.

Ali bo Brüning padel?

Spričo tega tako v Parizu kakor v Berlinu
z največjo napetostjo pričakujejo seje Reichstaga,
ki se zbere danes, 13. t. m. Zdi se, da se bo de-

neraznična, je via facti bil razveljavljen dekret, s
katerim je vlada zaprla prostore Katoliške akcije
in razpustila kat. mladinske organizacije. Odprav-
ljeno pa je bilo ime »Giuvanti Catholic«, češ da
se tudi fašistična mladina, čeprav ni organizirana
v katoliški akciji, čuti katoliško. Sedaj se mladins-
ke organizacije nazivajo »Mladinske zveze kato-
liške akcije«. Njihove zastave, v kolikor niso ver-
ske, smejo biti le v italijanskih narodnih barvah.
Prepoved sindikalnega združevanja določa nekaj
česar Katoliška akcija itak nikdar ni gojila — ker
ji po obstoječih zakonih ni mogoče sindikalno de-
lati. Kakor znano, morejo po zakonu v Italiji ob-
stojati le državne korporacije. Edina prava prid-
bille za fašizem je zapoved, da se smejo člani KA

bata in glasovanje o nezaupnici, ki jo bodo pred-
lagali fašisti, vršila šele jutri, to je v sredo, 14.
t. m. Danes je položaj tak, da ni mogoče proro-
kovati dr. Brüningu na vsak način večine. Vse-
kakor bo ta večina, ako jo bo dobil, zelo majhna.
Brüninga bodo do zadnjega moža podprli centum,
socialna demokracija in demokratska stranka.
Nemška ljudska stranka bo po veliki večini gla-
sovala proti Brüningu, en del pa ga bo podprl.
Bavarska ljudska stranka je spričo opasnosti po-
lozaja v zadnjem trenutku sklenila, da bo glaso-
vala proti nezaupnici. To pa še vedno ne pomeni
večine, ako ne bo Brüning dobil nekaj glasov tudi
iz drugih manjših strank, ki so sicer usmerjene
na desno.

Če Brüning pade, pride fašističen kabinet.

Ako bi kabinet dobil nezaupnico, bo presi-
dent Hindenburg strogo po ustavi najprej ponudil

Programatična izjava Brüninga

Velike besede ob velikem trenutku

Berlin, 13. oktobra. tg. Državni kancler dr.
Brüning je danes v nemškem državnem zboru po-
dal programno izjavo svojega drugega kabineta.
Poslopie državnega zbora je zasedla policija, da
prepreči napade narodnih socialističnih studentov
in pristaev stranke. Policija pri tem ni imela tež-
kega posla. Ko se je seja začela, so bile galerije
nabito polne občinstva. Pri ministrskih mizah so
bili zbrani vsi ministri. Klop deskničarskih strank
so bile prazne kljub temu, da so stranke izjavile,
da se bodo seje udeležile. Bila je pa to samo krat-
ka demonstracija proti državnemu kanclerju dr.
Brüningu, ker so desničarske stranke takoj po go-
voru državnega kanclerja prišle v dvorano.

Dr. Brüning je svoj govor začel s tem, da
se je zahvalil bivšim ministrom in predstavil novi
kabinet, pri čemer je posebno poudarjal, da se je
vodstvo vojnega in notranjega ministrstva združilo
v eni roki zato, da bo vlada mogla energično na-
stopati v današnjih težkih časih Nemčije proti
vsem strujam, ki bi ogrožale državo. Nemška zu-
nanja politika, ki je sedaj v rokah dr. Brüninga,
se nadaljuje v duhu razgovorov zadnjih mesecev,
posebno v duhu francosko-nemških razprav. Nem-
čija je v zadnjem desetletju bolj kot vse druge
sosedne države čutila na lastnem telesu, kako so
svetovna nerešena vprašanja poostрила notranje
stiske Nemčije do neznosnosti in povzročile v vseh
narodnih slojih vedno rastoče obupanje. Zato ima
Nemčija pravico, da apelira na vse narode sveta k
solidarnemu sodelovanju. Ostro je nastopil dr.
Brüning proti sistemu »političnih plačil«. Hoover-
jeva iniciativa je prinesla žalilob samo začasno
olajšavo. Javni razgovori v zadnjih mesecih mora-
jo poravnati pot k solidarnosti vseh narodov. Tre-
ba je najti možnost, da se ustvari jasne in po-
štene razmere med sosedi. Nemčija predvsem za-
hteva, da se uresniči načelo pravičnosti in enako-
pravnosti med narodi, ter svari pred trenutnimi
rešitvami pod pritiskom nujne materialne stiske.
Križa angleškega funta, ki še ni zaključena, postavl-
ja nemško vlado in nemško državno banko pred
nove naloge. Nemška vlada je imenovala gospodar-
ski svet, s katerim se ima skupno izdelati gos-
podarski program za bližnje mesece. Ta pro-
gram ima prvi pogoj, da se ohrani stabiliteta nem-
ške valute, ki se nikakor ne sme omajati. Odločil-
nega pomena je izvedba načrta, da se poravnajo
kratkoročni dolgov in da se končno reši reparacijs-
ko vprašanje.

Glede socialne politike, za katero je toliko
sporov, je izjavil dr. Brüning izrecno, da se drža-
va nikakor ne sme izogniti pravici soodločevanja
delavstva. Obrestovanje in amortizacija trgovskih
dolgov nemškega naroda ni mogoča, če bo svetovni
trg vedno bolj ostal zaprt nemškemu blagu. Pot,
katero mora iti nemški narod, je trda in težka in
jo more nemški narod presoditi le tedaj, če se bodo
bremen razdelila enakomerno. Javnost mora ra-
zen tega dobiti gotovost, da bo vlada odločno
nastopila proti škodljivim izrastkom političnega
boja in bo trdno odločena, zavarovati temelj miru
in reda.

Komunisti so večkrat z medklici motili go-
vor državnega kanclerja. Iz vrst strank sredine
in deloma tudi socialnih demokratov je bilo sli-

športno in telovadno udeleževati le v fašističnih
državnih telovadnih organizacijah. Ta vstavek v
»sporazumu«
je značilen, ker dokazuje, da Cerkev
v Italiji v resnici ni čisto svobodna. Toda zgleda,
da je Cerkev za to ceno rešila vso ostalo KA, ki
je zanjo, kakor je iz zgornjega razvidno, največje
in bistvene važnosti.

Nikakor se torej ne more govoriti o kapitu-
laciji papeža kakor tudi ni točno, če bi kdo trdil,
da je fašizem kapituliral. Napravilo se je pač
nekaj, kar trenutno odgovarja obema pogodbeni-
koma. Je pa jasno, da zlasti v takih razmerah KA,
vselej v zakone še daleko ne pomenja vsega
kulturnega udeleževanja katoličnanov.

sestavo vlade socialnim demokratom, ki pa bodo
to odklonili. Nato bo moral ponuditi vlado fa-
šistu Hugenbergu. Tak kabinet bi se seveda mogel
držati v Reichstagu samo, ako bi ga centum to-
leriral. Centum bo v take mslučaju, kakor pra-
vijo, zvest svojim tradicijam, da prepreči večje
zlo, Hugenbergovo vlado toleriral z namenom, da
tvori protutež proti eventualnim nevarnim ekspe-
rimentom take vlade v zunanje političnem in gos-
podarskem pogledu. Seveda se pa tudi centum
zaveda, kakšen naravnost katastrofalen vtis bi
laka vlada napravila na inozemstvo, in zato na-
penja vse svoje sile, da se možnost desničarske
vlade prepreči.

Komunistična stranka je v Reichstagu vložila:
predlog, da naj se Hitlerja, Hugenberg, Schacht,
Seldta in Dörsberga, ki so v Harzburgu podžigali
k gospodarski inflaciji in državljanski vojski, zaradi
veleizdaje takoj aretirati.

šati medklice odobravanja. Tako se je posebno
naglašalo, da je treba valuto ohraniti stabilno.

Nato je državni kancler govoril o napadih,
ki so jih izvršile radikalne desničarske stranke
v zadnjem času proti dr. Brüningu. Dr. Brüning
je navajal, da se mu je mnogokrat očitalo, da se
obotavlja. Kdor pa je natančno motril dogodke v
zadnjih mesecih, mora priznati, da ni pravilno
ono, kar zahtevajo trenutno razburjeni živi na-
roda, temveč da se vlada nikdar ne sme pustiti
odrinuti od dobro premišljenega pota. Dr. Brü-
ning je vzkliknil: »Če bi bil izvršil nasvete, ki
so jih dajali letos poleti, in preglašil moratorij,
kje bi bili mi danes s svojo zunanjo politiko! Če
bo državni zbor to od mene zahteval, bom demi-
sioniral še isti dan. Raje bom prepustil, da me
zmerjajo z izdajalcem domovine, kakor da bi sa-
mo za trenutek izgubil žive in se odstranil od
pota, ki sem si ga določil«.

Na koncu svojega govora je ostro govoril
proti strankam, ki so se sestale v Harzburgu.
Kdor razširja, kakor dr. Schacht, panično razpo-
loženje o položaju nemške državne banke, ta ne
ruši samo temeljev sedanje vlade, temveč tudi
temelje bodoče desničarske vlade. Dr. Brüning
odklanja izjave, ki bi lahko omajali zaupanje
nemškega naroda v njegovo valuto. Nemška drž.
banka nima ničesar prikrivati. Za vlado, ki bi ho-
tela ostati samo popularna, bi bilo seveda zelo
mamljivo, nasloniti nemško marko na razvoj
angleškega funta.

Dalje je govoril dr. Brüning o napakah pre-
teklih let, katere je delala nemška javnost in
nemško privatno gospodarstvo. Radi bančne kon-
trole in radi gotovih poseganj v tvorjenje karte-
lov, kar e storila vlada zato, da bi v privatnem
gospodarstvu zopet privedla zdrava načela, si je
vlada nakopala napade iz vrst gotovih gospodar-
skih krogov. Če pa se sedaj vladi pripisuje celo
krivda pri bančni krizi, smatra dr. Brüning za
potrebno, da odgovori: »Bodite previdni, ker bi
sicer jaz s tega govorniškega odra lahko sprego-
voril zelo jasno!«

Keneno je Brüning govoril proti gospodar-
skemu programu zveze delodajalcev, ki je v ob-
liki, kakor je bil objavljen, nujno moral strniti
vse delavstvo proti takemu programu. Nikakor ne
gre, da bi se ozdravljenje javnih razmer vedno
in vedno nalagalo na rame delavskih mezd. Vla-
da hoče iti po poti, ki priznava resničnost, dočim
ji nasprotniki očitajo, da hoče iti po oni poti,
na kateri pričakuje najmanjšega odpora. Pot je pro-
sta in tudi bodoče zimo bo mogoče prenesti pod
vsemi pogoji. Nemško gospodarstvo je v svoji
produkciji zdravo. Živil je zadosti. Preskrbljeno
je za javne finance in bi bilo čudno, če ne bi
imel nemški narod one življenjske volje in poli-
tičnega instinkta, da ne bi mogel prebiti tudi bo-
doče zime. Odločeni smo, premagati bodoče tež-
koče z mednarodnim sodelovanjem, če neče sicer
ves svet pogrezniti se v neskončni bedi. »To sto-
jim pred vami. Povedal sem vam svoj program.
Stranke pa so sedaj odgovorne za to, kar bo
prišlo.«

Stranke sredine so kanclerjev govor na kon-
cu živahno dobavale. Neki komunist je zaklical
trikrat: »Živela rdeča fronta!«
Seja je bila nato
odgodena na jutri popoldne. Glasovanja skoro ni
pričakovati pred soboto.

Kulturni boj v Španiji

Madrid, 13. okt. tg. V Madridu in v mnogih
drugih mestih se razvija strasten boj strank, ki
so sovražne Cerkvi. Verno ljudstvo se je udele-
ževalo mnogih cerkvenih prireditev in procesij, do-
čim so levičarski radikali proglasili v Granadi ge-
neralno stavko v Seville pa stavko pekov. Socia-
listični poslanci so sklenili, da bodo glasovali za
razpustitev in razlastitev samostanov. Vstasi v go-
rovju okoli Cordobe so se večinoma udali. Škoda,
ki so jo ti vstasi povzročili na posameznih po-
sestvih se ceni na 6 milijonov pezet.

Tretja italijanska vojska

Pretekli četrtek se je odigral v Rimu dogodek, ki zasluži, da o njem razmišljajo vsi opazovalci italijanske notranje in zunanje politike. Na razsežnem travniku al Parioli se je zbralo pred Mussolinijem 40.000 vojaško izvežbanih 18 do 21 letnih mladeničev, ki so prispeli po natančno določenem mobilizacijskem načrtu že na predvečer iz vseh pokrajin Italije v Rim. Taborili so pod milim nebom, se hranili iz potujočih vojskih kuhinj ter se pomikali kakor prava vojska v naglem pohodu proti prestolnici. Med njimi je bilo 20.000 kolesarjev, 500 motociklistov in 10 konjenikov, 14.000 mobilizirancev se je pripeljalo v Rim na 700 tovornih avtomobilih. Ko je Mussolini v opremi vrhovnega poveljnika fašistovske milice prijahal z vojnimi ministrom in drugimi veljaki na Parioli, je stala pred njim vojska, razvrščena v pet kilometrov dolgi fronti. Pohod mladenic je trajal 4 ure. Vmes so grmeli topovi, na nebu so krožila vojna letala. Smotri so prisostvovali skoro vsi vojni atašej tujih držav.

Mladeniči, ki so se zbrali 8. oktobra v Rimu, niso člani fašistovske milice, temveč povsem nova bojna tvorba. To so člani takozvanih »Omladinskih bojnih zvez«, ki so bile ustanovljene 8. oktobra 1930. V četrtek se je praznovala v Rimu prva obletnica te organizacije. »Omladinske bojne zveze« so ravno tako ločene in neodvisne od redne kraljevo vojske kakor od fašistovske milice. Zveze imajo kakor redna vojska in kakor milica lastno vojaško organizacijo, lasten generalni štab, lastno orožje. Gre za svojevrstno, samostojno tvorbo, ki jo italijanska vlada na vso moč podpira in naglo veča. Saj piše in priznava Corriere della Sera od 9. oktobra izrecno: »Bilo jih je 40.000 in to je mnogo. Označiti jih moramo pa vendar le za maloštevilne predstavnike celokupne fašistovske omladine, le za predstavnike bodoče Italije.« Novembra lanskega leta so »Omladinske bojne zveze« štele po uradnih podatkih 328.000 članov, danes jih je že okoli 600.000. Pred našimi očmi se razvija in organizira torej v Italiji tretja vojska: armada 18 do 21 letnih fantov, ki so že premladi, da bi vstopili v milico ali redno vojsko.

Vsak politično misleč človek se vpričo militaristične prireditve v Rimu spomni takoj na mirobiljni govor, ki ga je imel pred približno enim mesecem italijanski zunanji minister Grandi pred Zvezo narodov v Ženevi. Mladi minister je zahteval tedaj v imenu Mussolinijevem, naj države ustavijo takoj vsako nadaljnje oboroževanje na kopnem, na morju in v zraku ter zagovarjajo z največjim poudarkom politiko miru in sporazuma med narodi. Kakor Grandi tako se zavzema tudi Mussolini sam že delj časa za razorožitev in pripoveduje pri vsaki priliki inozemstvu, da je Italija pripravljena omejiti svoje oboroževanje tudi do najvišje mere, ako store to tudi druge države. Ko je ameriški minister Stimson nedavno tega posestil Rim, je Mussolini izjavil ameriškim novinarjem, da se bo Italija zadovoljila »tudi z 10.000 puškami«, ako jih nobena druga država ne bo imela več. Pri Zvezi narodov podpirajo italijanski zastopniki dosledno nemške zahteve po razorožitvi in nastopajo v vseh komisijah kot veliki mitotvorci.

Italijanska politika prikazuje torej svetu sila značilno nasprotje: v Ženevi se fašisti potegujejo za korenito razorožitev, v notranjosti pa za oboroževanje. Katera je resnična politika fašizma? Tista, ki jo vrše italijanski državniki pred zunanjim svetom zgolj z besedami, ali tista, ki jo uresničuje je z dejanji v notranjosti. Za poznavatelje razmer ne more biti v tem vprašanju nobenega dvoma. Pravi duh fašizma se ne očituje na mednarodnih konferencah, kjer prikrivajo diplomati običajno drug drugemu svoje prave načrte, temveč v Italiji sami, kjer se fašizem v nezadržani svobodi in odkritosti udeležuje.

Prireditve, kakor je bila ona v Rimu, so dragocene prilike, ko se mednarodni politični javnosti odpre nenadoma širok in poln pogled v fašistovsko miselnost, pogled na resnične cilje italijanske politike. V kakšnem duhu se vzgaja italijansko ljudstvo in v prvi vrsti seveda doraščajoči rod, se razvija že iz dejstva, da so na četrtek prireditvi v Rimu sedeli poleg načelnika vlade, poleg zunanega in vojnega ministra kot vabljene gostje tudi zastopniki dalmatinskih irendističnih društev, katerih javno priznani program gre za tem, da se naši državi iztrga Dalmacija. Geslo teh združenj se glasi: »Dalmacija o morje!« to je pravi »Dalmacija ali smrt!« To geslo je dobro znano Mussoliniju, znano je italijanskemu zunanjemu ministru, znano domači in tuji javnosti, a rimska vlada se kljub temu ni prav nič pomišljala, povabiti istočasno z inozemskimi diplomatskimi zastopniki na prireditev tudi odposlance teh zloglasnih društev. Kako naj inozemstvo verjame italijanski vladi, da želi v resnici materialno in moralno razorožitev narodov in mir z vsemi državami, ako ista vlada ne le trpi, temveč kar javno priznava, podpira in odlikuje organizacije, ki so naperjene proti teritorialni nedotakljivosti njenih sosedov?

Največji italijanski dnevnik Corriere della Sera služi sam, da mora taka politika le slabo vplivati na inozemstvo. »Onkraj meja« — pravi list — »bodo celo te lepe manifestacije mladeniške moči označile za vznemirajoče znake vojne razpoloženja Italije in za pozitivni dokaz njenih vojnih priprav.«

List zavrača odločno taka tolmačenja in poudarja, da je to pravcato obrekovanje mirne Italije.

Mi smo mnenja, da se tako ogorčen dementi fašizem nič ne koristi. Dejanja sama govore jasno dovolj, da je italijanska politika slej ko prej nemirna, napadalna ter povsem neodkritosrečna. Naša dolžnost je, da se po tem ravnamo.

Odkritje spomenika Kristusu Kralju v Rio de Janeiro

Rim, 13. okt. Z. Ob priliki proslave odkritja Amerike je snoči senator Marconi poskušal nov način prenašanja električne energije potom radioelektričnih valov. Eksperiment je bil izvršen v dolžini 8000 km in sicer ob 22.15, ko je s posredovanjem radio-postaje v Coltone prižgal reflektor pri spomeniku Kristusu Kralju, ki je v tem trenutku na svečan način odkril na griču Cercorato pri Rio de Janeiro. Marconijev eksperiment je popolnoma uspel, kakor je uspel tudi oni, ki ga je izvršil v preteklem letu, ko je prižgal električne žarnice na razstavi v Sidneju.

Japoncev ne spravi nihče več iz Mandžurije

London, 13. okt. Velesile oznanjajo važen korak ameriške Unije v zadevi japonsko-kitajskega konflikta. Ta korak obstoja v sporočilu Stimsona tajništva Društva narodov, da naj energično pritiska tako na vlado v Tokiu kakor na vlado v Nankingu, da naj se izogibata vsake postrilne položaja, ki ga morata obedve vladi mirno poravnati sami med seboj. Obenem bo vlada ameriške Unije samostojno storila tako v Tokiu kakor v Nankingu primerne energične korake, da se mandžurska zadeva spravi s sveta.

Ta s tolikim poudarkom naznanjena akcija dejansko ne bo imela nobenega pravega učinka, ker Japonska dobro ve, da ameriška Unija v današnjem položaju, ko se vsak Amerikanez trese za dolar, zaradi Mandžurije ne bo riskirala konflikta z Japonsko. Zato v Tokiu kot odgovor na »energični« ameriški korak naglašajo, da tuje vmešavanje samo ovira mirno poravnavo zadeve, ki se more rešiti samo po direktnem sporazumu med Japonsko in Kitajem.

Ameriške intervencije zadnjega časa so v resnici imele zelo neugodno posledico, da je namreč prezident kitajske vlade v Nankingu imel jako bojevit govor, v katerem je izjavil, da naj Japonci ne mislijo, da je mogoče Kitaj zavzevati z orožjem. Kitajska bo čakala, kaj bo napravilo Društvo narodov. Ako se Društvo narodov ne bo posrečilo, da se Japonci iz Mandžurije do zadnjega moža unakonejo, potem bo Kitajska zagrabila za orožje, žrtvujoč zadnjega svojega državljanca. »Narodna duša kitajska zahteva vojno«, tako je Cankajšek končal svoj govor.

Ker se slabeljkemu vedno zameri to, kar je dovoljeno močnejšemu, zato krogi, ki simpatizirajo z Japonsko — to so predvsem Angleži — Cankajškov govor izrabljajo, da valijo zdaj od-

govornost za poslabšanje na — Kitaj, očitno pozablajoč (namenoma seveda), da so Japonci bombardirali kitajsko mesto Čindou, ki leži več sto milj izven Mandžurije na kitajskih tleh za velikim kitajskim zidom.

Japonska vlada slovesno izjavlja, da v Mandžuriji noče privilegiranega položaja, ampak samo zahteva, da Kitaj tam zajame japonskim državljanom pravno sigurnost. Obenem zahteva, da kitajska vlada nemudoma ustavi bojkotno gibanje

Posredovanje Zveze narodov

London, 13. oktobra. AA. Svet Zveze narodov je davi pričel razpravljati o sporu med Kitajci in Japonsko. Upajo, da bo spor mirno poravnan.

Tukajšnji politični krogi slede razpravi Sveta Zveze narodov z največjim zanimanjem.

Morningpost poudarja potrebo po taktu in zmernosti, ako se hoče, da posredovanje mirovni svirari koristi.

Naloga posredovalcev je, da preprečijo konflikt in tako omogočijo pomirjenje v obeh državah. Člani nankinške vlade prav gotovo ne koristijo stvari z vžigajočimi govori, ki spor le po-ostruje. Treba je priznati, da so kitajske oblasti veliko zakrivilo s tem, da niso preprečile napadov na inozemce.

Na drugi strani pa je japonska armada prav gotovo prekoračila navodila iz Tokija, čeprav je bila izzvana.

Ni verjetno, da bi japonska vlada odobrila bombardiranje železniškega križišča v Čindou. Priznati pa je treba, da so ljudske demonstracije

proti japonskemu uvozu in trgovini. V resnici pa se Japonci v Mandžuriji čedalje bolj utrjujejo in so se že po vseh večjih krajih ne samo v Mandžuriji, ampak tudi v Mongoliji ustanovile samostojne vlade, ki pozivljajo k odpadu od »gnile, koruptne in roparske kitajske oblasti«. Ta agitacija ima spričo velike nepriljubljenosti Kitaja tudi uspeh. Japonska je očitno opogumljena tudi zato, ker moskovska vlada to čisto mirno gleda in za Kitajsko ne gane niti prsta.

Škofovska konferenca v Zagrebu

Zagreb, 13. okt. Z. Danes se nadaljuje zasedanje katoliškega episkopata Jugoslavije. Včerajšnje delo je bilo izpolnjeno z referatom predsednika konference nadškofa dr. Antona Bauerja o vsehstranskem in uspešnem delu, katerega je izvršil ožji odbor episkopata v preteklem letu. Iz tega referata so člani episkopata dobili jasno sliko stanja Cerkve, njenih potreb in problemov v državi. Posamezni škofje pa so natančno podali stanje v svojih škofijah. Nato se je prešlo na nekatere probleme in vprašanja, o katerih bo referiral za to odrejeni referent. S tem specialnim referatom je izpolnjen današnji dan. Ker so referati številni in dnevni red bogat, se ne ve, če bo konferenca mogla končati svoje delo že v sredo zvečer, ali pa če še bo nadaljevala že v petek, ker je četrtek izpolnjen z obredom posvetitve nove cerkve deškega semenišča. Istotako se ne ve, če bo objavljeno vernikom javno poročilo o zasedanju konference. Kot vsako leto, tako se tudi sedaj zasedanje vrši v duhu največje slege in enodušnosti, čeprav so na dnevnem redu vprašanja, ki imajo v nekaterih škofijah drugačno aktualnost. Taka vprašanja dobijo srednje rešitev, ki zadovolji vse potrebe in kraje, kajti vsem ordinarijem stoji pred očmi samo dobro sv. Cerkve in duhovni napredek duš. Upati je, da bodo po tem zasedanju episkopata kler in verniki dobili še večji impuls v apostolatu katoliške akcije, ki hkrati v zgledu in vzorcu za bolj odločno in bolj uspešno delovanje v vsaki škofiji.

Romunski kralj se posvetuje

Pred važnimi političnimi spremembami

Bukarešt, 13. oktobra. Z. Veliko senzacijo je izzvala v javnosti nenadna avdijenca predsednika narodne kmečke stranke Mihalakeja. Listi prinašajo njegovo izjavo, v kateri pravi, da ga je kralj pozval včeraj, in je v avdienci predložil vladarju, da se sedanja vlada spravi s sveta ter sestavi koncentracijska. Listi ugotavljajo, da je bil to prvi poskus, da se je nacionalna kmečka stranka zavzela za koncentracijo. Šel liberalne stranke Duca je povabljen v avdienco v četrtek. Duca je danes izjavil časnikarjem, da bo v avdienci predal kralju

memorandum, v katerem bo opozoril na težko politično in finančno krizo Romunije in zahteval, da se razpusti današnja vlada. Istočasno bo Duca predložil vladarju sestavo koncentracijske vlade, če pa ta poskus ne bo uspel, potem bo moral kralj pač poveriti mandat za sestavo vlade liberalni stranki, ki bo nase sprejela odgovornost. Govori se, da se je kralj odločil, da skliče vse voditelje strank ter da skuša razčistiti politično situacijo, ki je zelo težka. Vse to kaže na to, da se v Romuniji pripravi na velike spremembe.

Še vedno atentat pri Biatorbagyu

Policija ima v rokah atentatoria - ali norca?

Budimpešta, 13. okt. Z. Policija na Dunaju, v Budimpešti in Berlinu je iskala 25 dni atentatorje na viadukt pri Biatorbagyu. Izgleda, da so bili ponoči aretirani vsi atentatorji. Kakor znano, je bil pred par dnevi kot prvi aretiran Silvester Matuska, ki je anoci priznal, da je delal z atentatorji, katerim je služil zgolj kot orožje v njihovih rokah. Kot glavnega krivca obtožuje nekega misterioznega človeka, za katerega niti ne ve, kako se piše, niti kje stanuje, niti kakšne narodnosti je. Ob priliki atentata pri Jüterborgu se je Matuska nahajal v Berlinu, ko pa je bil izvršen atentat v Biatorbagyu, se je mudil v Budimpešti. Trdi, da je potoval z vlakom smrti in bil v zadnjem vagonu, ki ni padel v pred, ter priznava, da ni bil ranjen, temveč da si je sam napravil rane na obrazu. Priznal je, da je imel še tri tovaršice, da pa je samo eden izvršil atentat, in sicer misteriozni

človek, za katerega ne ve, kdo je. On je imel edino nalogo, da nakupi eksploziv in druge stvari, ki so potrebne za peklenke stroje. Matuska je priznal, da je on napisal pismo, ki je bilo najdeno v Biatorbagyu na mestu atentata. Da je v resnici pisal to pismo, so ugotovili sedaj že tudi dunajski grafologi. »Pesti Hirlap« poroča, da je dunajska policija ob 2 ponoči aretirala še ostale tri soudeležence pri atentatu, med katerimi je tudi misteriozni človek, ki je po izpovedi Matuske izvršil atentat na viadukt. Današnji popoldanski listi pa poročajo, da dunajska policija ne sme pripisovati Matuskovim fantastičnim izpovedbam popolne verodostojnosti, temveč se mora preje prepričati o resničnosti njegovih navedb. Res je, da je Matuska eksaltiran in zelo nervozen človek, vendar pa ne toliko, da ne bi vedel, kaj dela.

Gospodarski program Francije

Senzacionalna vest madžarskega lista

Budimpešta, 13. oktobra. Z. Današnji »Pesti Naplo« prinaša zanimiv članek svojega dopisnika iz Pariza o gospodarskem programu Francije. Članek se bavi s polomom angleškega funta sterlinga in obiskom francoskih državljanov v Berlinu ter poudarja, da Franciji ni le cilj, pomagati Nemčiji, temveč ima na tem velikanski interes. Berlinški sestanek je samo uvertura velikega koncerta, ki ga bo priredila Francija. Francija in Nemčija

bosta začeli skupna popajanja s Sovjetsko Rusijo. Nemška industrija je popajvana s sovjetskimi naročili, vendar pa Nemčija nima denarja za nakup proizvodov. Francija je pripravljena dati Nemčiji potrebne vsote denarja, vendar pa zahteva za to delež na dobičku. Iz tega stališča gre tudi Poljska, ki hoče tudi nekaj zaslužiti. Francija dela sedaj na tem, da zagotovi gospodarsko sodelovanje med Nemčijo, Poljsko in Francijo.

Upokožitev

Beigrad, 13. oktobra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta na predlog ministra za trgovino in industrijo v soglasju s predsednikom ministrskega sveta upokojena Tomo Smiljanič, profesor 4. skupine I. stopnje državne trgovske akademije v Skoplju in dr. Valentin Rožič, profesor 4. skupine II. stopnje državne srednje tehniške šole v Ljubljani.

Dunajska vremenska napoved. Nobene motitve sedanjega vremena ne bo.

Stabilizacija funta

Pariz, 13. okt. Z. V »Excelsioru« izjavlja intervjuu voditelj angleške narodne banke, da se bo stabilizacija funta izvršila kmalu, in sicer ne izpod relacije 100 francoskih frankov.

New York -

11 milijonov prebivalcev

Washington, 13. oktobra. Z. Po zadnji statistiki uradnega štetja ima Newyork 10.901.000 prebivalcev.

Priznanje Ciriaciiju

Belgrad, 13. okt. 1. Iz češkoslovaških krogov se poroča, da vlada v ČSR vladi veliko zadovoljstvo radi sklepa škofovske konference v Olomucu, ki je obsodila dva nemška katoliška lista, ki sta hotela izrabiti osebna nesoglasja med državnim praškim nadškofom in papeževim nuncijem v politične svrhe. Isti krogi smatrajo, da papežev nuncij vrši svojo nalogo častno in spretno v zelo težkih danih. Njegovi zasluge je pripisati, da se je sploh sklenil modus vivendi med Prago in Vatikanom in da se ta nova razmejitev češkoslovaških škofij naslanja na državne meje, ki tako indirektno priznava državne meje češkoslovaške republike. Zato so oficialni krogi veseli, da je škofovska konferenca tako enoglasno rehabilitirala papeževu nuncija in pokazala, da vlada solidarnost v vseh krogih katoliške cerkve v Češkoslovaški. Vselej je temveč, ker se je na ta način onemogočila nadaljnja intriga od strani obojebojnih nemških listov.

Zagrebska občina ne bo več pobirala državnih davkov

Zagreb, 13. oktobra. Z. Na snočni seji mestnega odbora je bilo sklenjeno, da mestni odbor ne pobira več državnih davkov in sicer iz razloga, ker je imel mestni odbor pri pobiranju državnih davkov velike izdatke, ki niso bili kompenzirani, iz druge strani pa je bilo mesto odgovorno za pobiranje davkov. V Sloveniji zadržijo občine 5 odstotkov ob pobranega davka, medtem, ko v Zagrebu ni bil to slučaj. Vseled česar je v smislu okrožnice velikega župana o varčevanju občin bilo mesto prisiljeno ustaviti pobiranje davkov na svoje stroške.

Romunija ima 18 milijonov prebivalcev

Bukarešt, 13. okt. Z. Statistični urad pred sedstva vlade je objavil rezultat zadnjega popisa ljudskega štetja v Romuniji. Romunija ima po teh podatkih 18.025.237 prebivalcev. Na nove romunske kraje odpade 9.258.305, na staro pa 8.766.931 prebivalcev. Bukarešt ima 554.574, Cluj 98.550, Temesvar 91.866, Oradea Mare 82.355, Arad po 72.725 oseb.

Perite Vaše
svilene noga-
vice v blagi
peni

LUX

KER BODO NA
TA NAČIN OSTALE
VEDNO KOT NOVE

Levstikova proslava v Ljubljani

Ljubljana, 13. oktobra. Raznim drugim krajem v Sloveniji, ki so se že oddolžili spominu velikega slovenskega pesnika, pisatelja, jezikoslovca, kritika in častnika Franca Levstika ob stoletnici njegovega rojstva, bo ta mesec sledila tudi Ljubljana. Slavnostno praznovanje v Ljubljani bo tem pomembnejše, ker bodo pri njem sodelovali najodličnejši slovenski književni delavci sodobnosti.

Proslavo prirede dne 23. oktobra v opernem gledališču Društvo slovenskih književnikov, Slovenska Matica in Narodno gledališče. Na čelu odbora za proslavo pa so gg.: Fr. Koblar, Oton Z-

pančič in dr. Dragotin Lončar. Proslava bo obsegala ta spored: Mihevc: Uvertura za orkester: Planeti gredo svojo pot. 2. Nagovor Otona Zupantiča. 3. Slavnostni govor Frana Albrehta. 4. Govori gostov. 5. Fr. Š. Finžgar recitira Levstikovo izročilo 6. Frana Levstika: Juntez. Dramski odlomki v dveh nastopih. 7. Slavka Osterca: Suita za orkester. Dirigent: Niko Stritof.

Dne 24. oktobra pa bo za povabljenе goste izlet v rojstni kraj Frana Levstika. Od slovenskega občinstva v Ljubljani pričakujemo, da se bo s primernim in Levstikovega dela vrednim umevanjem udeležilo te proslave.

Rajna Avstrija straši Tržačane

Ljubljana, oktobra.

Neki potnik iz Trsta pripoveduje: Tržaška občinska uprava ima smolo z irendentisti. Pred tedni so na monumentalnih stopnicah, ki vodijo z Lesnega trga na Montuoco, postavili visok oder in začeli graditi cementiran podstavek, da bi tam v okrasje stopnišča postavili simboličen kip. Ta kip je stal do 1. 1918. v parku pred Južno postajo in je menda predstavljaval Avstrijo. Potem so ga odstranili in ga spravili, ker je priznalo umetniško delo. Ko so zdaj nervozni irendentovi doznali, da se namerava ta kip namestiti na rečenem stopnišču, zagnali so vpitje in polemiko po listih, da ne gre kaj takega postavljati v »odrešenem« **Trstu. Bilo je tudi pametnih glasov, ki so mirili nepotrebno strast, a zmagali so vendar skrajneži: na občini so sklenili, da se kip ne postavi. Kaj drugega tudi ni zastoj pri rokah in tako morajo spet odstraniti pripravljeni oder. Nekateri so vpili, naj se postavi tam rimska volkulja v znamenje »večne« **združitve z Rimom. Med tem so pa Tržačani jeli že zbijati šale na račun Oberdankovega spomenika, ki ima tudi podstav pripravljen že vsaj eno leto, o spomeniku samem pa se kar nič ne zve, kaj je z njim.****

Povsod milica. V tržaških Splošnih skladiščih so pred kratkim odpustili iz službe tako zване »ključarje«, varuhe; nadomestili so jih s fašistovski pristaniški milicijo. V ta namen so importirali večji oddelek milicnikov iz notranjosti. Tako se vsa dežela vedno bolj spreminja v oborožen tabor. Duhovske vesti. Novomašnik Rudolf Barbiš je bil s 16. septembrom nastavljen za župnega upravitelja v Čepiču v Istri. C. g. Placid Sanein je bil iz Trsta premeščen v Vodice v Čičariji, odkoder opravlja tudi župniji Brest in Slum.

Društva Katoliške akcije so zopet začela z običajnim delovanjem. Ponekod so opravili zahtvalne pobožnosti za srečno rešitev spora.

»Modro ptice« **so ujeli orožniki v Ajdovščini.**

Albanci iz Črne gore v Ljubljani

Ljubljana, 13. oktobra.

Ze par dni hodijo po Ljubljani trije Črnogorci, oče, žena in hči, v spremstvu frančiškana, in prodajajo srečke v korist cerkve sv. Antona, ki je šele napol dozidana. S svojimi slikovitimi nošami vzbujajo veliko pozornost, zlasti je ženska

noša nadvse bogata in svojevrstna. Možakar, ki prodaja srečke, se na posel prav dobro razume in je kljub pomanjkanju denarja prodal že lepo število srečk. Da je še tako uspeh, je krivo dejstvo, da so srečke poceni in da se vsak rad pogovori s možakom, ki je prišel iz tako daljnega juga prodajati srečke v tak namen. Upamo, da bo s finančnim uspehom, ki ga je imel v Ljubljani, povsem zadovoljen.

Dva drzna vloma v Litiji

Litija, 13. oktobra.

Davi se je kakor blisk razvedelo po Litiji, da je bilo v noči na torek vlomljeno v gostilniške prostore hotela »Chicago« **in mesarja Jožeta Boriška. Ko so zjutraj dekle pri Borišku, kakor običajno prve vstale in prišle skozi kuhinjska vrata v gostilno, so se prestrašile, ker je bilo v gostilniški sobi vse razmetano. V kredenci so bili predali odprti.**

Natakarica Anica Zalaznik je takoj nato prišla doli in ugotovila, da so bila zadnja vrata odprta z vitrihom in da so vlomilci odnesli cigarete za približno 100 Din, v mesnici zraven pa so iz predala vzeli drobiž za približno 50 Din in nekaj salame. K sreči je natakarica vzela ta večer denar s seboj, tako da njenega denarja ni bilo nič v predalu. Slabše pa se je odrezala natakarica Neža Mravljje hotela »Chicago«, kateri so odnesli iz vlomljenega predala približno 200 Din, cigaret za okoli 120 Din, 2 litra finega vina in 1 steklenico žganja. Vlomilci so morali priti skozi večna vrata, katera so očitno tudi z vitrihom odprli. V prostorih je bilo vse križem razmetano. Očitno je, da so vlomilci stikali za večjim plenom.

Orožniki so takoj stopili v akcijo ter so vlomilcem baje že na sledu. Zeleti je le, da bi se orožnikom posrečilo prijeti to vlomilsko bando, ki že dalj časa vamlja v Litiji. Naravno je, da morajo biti vlomilci domačini, ki se v lokalih tako dobro spoznajo.

Fotoamaterji!

Vse fotopotrebitine dobite v **Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani** Zahtevajte cenik!

Smrti padec kolesarja

Ziri, 13. oktobra.

Smrtno se je ponesrečil 25 letni čevljarški pomočnik Vinko Kavčič iz Zirov, stanujoč na Dobravi. V nedeljo popoldne so se odpravili trije fantje s kolesi proti Poljanski dolini. Med njimi je bil Vinko Kavčič. Zadržali so ga v Poljanah, kjer so bil tudi čez noč do ponedeljka zjutraj. V dopoldanskih urah so se odpravili nazaj proti domu in privozili so že na Fužine, kjer je cesta speljana precej visoko. Da je pot tam precej nevarna, ve vsak, kdor je kdaj hodil nad žirovsko elektrarno. V bližini Fužin se je kolesarjem pridružil še četrti. Tako so vozili drug za drugim, in ko so dospeli do tako zvane Mokarjeve grape, je Vinko Kavčič, ki je vozil prvi, po nesreči zavozil v nizko betonsko ograjo. Pri tem je zgubil ravnotežje in padel 6 metrov globoko pod cesto na robato skalo. Padec je bil tako nesrečen, da je udaril z glavo ob skalo in si prebil lobanjo.

Eden od tovarišev je takoj po nesreči odhitel v Gorenjo vas po zdravnika dr. Gregorčiča, ki se je nemudoma pripeljal z avtomobilom k ponesrečencu. Zdravnik je takoj ugotovil, da za ponesrečenca ni rešitve, vendar ga je naložil na avto in ga odpeljal na ponesrečenčev dom. Doma je živel še dve uri in pol ter nato izdihnil, ne da bi se zavedel.

Kresovi so goreli

Ruše, 12. okt.

Preteklo soboto zvečer smo zažgali na hričeku nad Rušami velik kres v spomin nesrečnega koroškega plebiscita. Pokazali smo s tem, da še nismo pozabili svojih bratov, ki so bili 10. okt. 1920 ločeni od nas. Ta spominski kres pa naj bo tudi zagotovilo bratom onkraj jugoslovan. mej, da se naša ljubezen do bratov ne bo nikdar ohladila.

Olgica pod pečeno trugo

Huda nesreča pri igri.

Novo mesto, 12. okt.

V nedeljo popoldne se je igralo več otrok na dvorišču Pintarjeve hiše v Novem mestu. Med drugimi je bila pri igri tudi 2-letna Olga, hčerka Slavka Pintarja. Med igro otrok se je prevrnila na zid naslonjena pečena truga, ki je z robom padla na malo Olgico in jo močno ranila po glavi. Olgica je vsa v krvi obležala nezavestna. Prenesli so jo takoj v žensko javno bolnišnico, kjer so ji nudili takojšnjo pomoč, vendar pa je malo upanja, da bi okrevala.

Žalostna smrt rojaka v Ameriki

Murska Sobota, 12. oktobra.

Rojaka Rojko Antona je v Betlehemu zadela usoda, ki je pretresla tamošnje rojake pa tudi vse domače.

Rojko je bil prvi delavec v neki veliki tovarni. Zaradi marljivosti in lepega vedenja ga je vse ljubilo in spoštovalo. K nesreči pa je prišel v tovarno neki nov delovodja. Rojko je kmalu opazil, da ga ne gleda z dobrim očesom. Čutil je, da ga hoče izpodrinuti in na njegovo mesto spraviti svojega znanca. To ga je bolelo, a rekel ni ničesar. Delovodja je postajal nasprotni njemu od dne do dne hujski. Zadiral se je nad njim ter ga preganjal na vse mogoče načine. Rojko je molčal, le ženi je tožil, kako grdo z njim postopajo. Ona ga je tolažila. Zadnji čas je postalo stanje neznošno. Popolnoma ga je strlo. Postal je čisto zmehdan in zmešan. Nekega večera se ni vrnil. Žena je povpraševala pri njegovih tovariših, kje je zaostal. Ko so ji sporočili, da ga ni bilo v tovarni, je prijavila zadevo policiji. Naslednjega dne so ga našli mrtvega.

Rojko se je rodil na Cankovi. Ze v mladosti je šel iskat v Ameriko kruha. Bil je vester delavec. Udeleževal se je slovenskega društvenega življenja. Zapustil je ženo in dva otroka, na Cankovi pa žalujejo za njim starši in sorodniki.

MALOKRVNIM

dajte

Energin

za jačanje krvi, živaca i apetita

U apotekama *Energin*

boca poia litre Din 40-

Misijonska razstava na Jesenicah

Jesenice 11. oktobra.

V mali dvorani Krekovega prosvetnega doma smo imeli tri dni misijonsko razstavo. Bilo je za njo zelo veliko zanimanja in obiskovalcev je bilo vedno dosti. V ponedeljek dopoldne pa so prišli na razstavo šolarji pod vodstvom g. kateheta. Otroci so z napeto pazljivostjo sledili razlagam, posebno kadar je bilo govora o pogančkih Indije in Kine.

V nedeljo popoldne se je v veliki dvorani

vršilo nad dne uri trajajoče misijonsko predavanje gg. Peruška in dr. Ehrlicha. Dvorana je bila polno zasedena. Le otroci so bili to pot preveč nemirni, tako da ni bilo mogoče vsake besede prezanimive razlage ujeti. Zaradi tehnične ovire je moralo projekiranje skriptičnih slik odpasti.

Uspeh razstave je bil velik, upamo, da se tudi gospodične s prostovoljnimi prispevki dobro odrezale. Največ truda je imela neumorna gđna Vidmarjeva s prodajo misijonskega čitva.

Pobijanje draginje

Ukrepi okrajnega načelstva.

Ptuj, 12. okt.

Ptujsko okr. načelstvo razglša:

Val draginje je zadel ne samo konsumente, ampak tudi producente, zlasti pa kmeta. Notranji vzrok krize tiči v tem, da je razlika med nabavno in prodajno ceno nesorazmerna, ter da se za razne industrijske, obrtne in druge dejavnosti in storitve zahtevajo še vedno višje cene iz prejšnjih časov, ki ne odgovarjajo kupni moči konsumentov.

Kakor so se širši sloji konsumentov in poljedelcev morali omejiti na najnujnejše, naj store tudi obrtniki in ostali pridobitni krogi. Časi so takšni, da se mora prav povsod vpoštevati načelo: Zadovolji se z manjšim dohodkom, delaj in štedi! Načelo velja na priporočilo in svarilo vsem obrtnikom brez izjeme, t. j. industrijem, rokodelcem, trgovcem in gostilničarjem, zlasti pa mesarjem, pekarnam, brivcem, kovinarjem, krojačem, stavbenikom in izvoščikom. Gostilne in kavarne naj vsled padle cene vinu in poljedelskim pridelkom znižajo ceno posameznim obrokom, jedilom in datjavam, ker povečanje porcij ne ustreza padli kupni moči konsumentov. Pri točenju vinskega in sadnega mošta je vpoštevati dejstvo, da je mošt skoraj prost vseh javnih dajatev.

Vsak slučaj neupoštevanja tega priporočila in svarila bo kaznovan odnosno ovaden pristojnemu sodišču. Javnost, ki večkrat pavšalno ob-

soja navijalce cen, naj vpoštevata, da so tudi obrtniki in drugi pridobitni krogi konsumenti tujega blaga in tako v splošnem tudi njih tare gospodarske krize. Splošne obdolžitve posameznega stanu kvarno vplivajo na nedolžne posameznike, jim jemljejo ugled in zaupanje ter ne pomagajo prav nikomur. Zato naj vsakdo svojo pritožbo zoper navijalce cen konkretizira ter jo poda na pristojnem mestu.

Načelo, da se mora vsakdo zadovoljiti z zmernim dobičkom, velja za priporočilo ne glede na obstoječe cenike in tarife tudi za vse ostale pridobitne kroge, kakor n. pr. za hišne posestnike, svobodne poklice, lekarne, denarne zavode in druge. Glede na to, da stanovanja in lokali v splošnem niso komfortni, naj se najemnine primerno znižajo. Znižanje najemnin je potrebno zlasti tam, kjer so za tuk, razmere absolutno previsoke, in tam, kjer jih narekuje pomanjkanje udobnosti, odnosno kjer jih ni moči opravičiti iz naslova investicij.

Čas zahteva tudi od poslov in tem sličnih delojemalcev, da z znižanjem svojih zahtevkov vpoštevajo padlo kupno moč svojim delodajalcem.

Izvajajoč dosledno načelo štedenja se priporoča vsem korporacijam, društvom in privatnikom, da ukinejo ali vsaj omejijo pobiranje raznih prostovoljnih prispevkov, sploh pa javnosti, da omeji število prireditvev, plesnih šol in plesov.

V pijanosti ubil lastno mater

Prokletstvo alkohola

Sv. Rupert pri Slov. Goricah, 13. okt.

V Slovenskih goricah je ravnokar trgatev. Po gricah vlada praznično razpoloženje. Med pesmijo klopotev zveni pesem berarjev. Od grictev in goric odmeva vrisanje brentarjev, ki nosijo v težkih brentah sladko grozdje na prešo. Prebivalstvo Slovenskih goric kakor da pozablja na krize in težave, ki ga letos še prav posebno tlačijo, in kakor da pozablja, da bo mogoče sladko kapljico morda le težko spraviti v denar. Skalila ga je pa strašna vest, ki se je ko blisk raznesla od Sv. Ruperta po Slovenskih goricah. Zgodil se je namreč vnebovpijoči zločin, ki je pretresel vsakogar, ki je doznal za grozno vest, da je sin ubil lastno mater.

Dogodek se je odigral v Rogoznici v ruperški župniji. Tam živi 32 letni posestnik Franc Rojko, pri njem pa je bila na preužitku njegova mati. Te dni so tudi Rojkovi pričeli s trgovitvijo. Pri tej priliki je prišlo med sinom in materjo do prepira, ki je ničil življenje materi, sinu pa nadel pečat morilca. Povod prepiru pa je bil alkohol. Sin je veliko pil, mati mu je branila. V sinu je zavrela kri, da ni spoznal nikogar več in tudi ne lastne matere. Zgrabil jo je ter treščil s takšno silo ob tla, da ji je takoj počila lobanja. Se nekaj ur je nesrečnica živela, potem pa je v težkih mukah izdihnila. Svojemu svaku, ki je hotel mater braniti, je zlomil roko ter mu prizadejal težke poškodbe. Ko je videl svojo mater mrtvo, se je zavedel strašnega dejanja, skušal je zabrisati sled tako, da je dejal, da je mater zadela kap, svak pa da se je sam poškodoval. Za dejanje pa so izvedeli orožniki, pred katerimi se je Rojko skril. Toda našli so ga, ko so ga pa hoteli zgrabit, se je z vso silo upiral, vendar so ga obvladali. Zvezanega so

odpeljali v sodne zapore k Sv. Lenartu. Po vseh slovenjgoričkih vinogradih je sedaj ta strašen zločin predmet splošnega ogorčenja.

Konec v pijanosti

Sv. Lenart pri Slov. goricah, 13. okt.

Zalostna je usoda ljudi, ki zapadejo v oblast alkohola. Dokaz je temu slučaj, ki se je pripetil v Lormanju. Posestnik Grabušnik je dober gospodar, ki je tudi svoje otroke pošteno vzgojil. Na stara leta pa je zapadel alkoholu ter postal nasilen, da ga domači niso mogli več prenašati. Pred par dnevi se je zopet napil ter grozil, da bo vse poklal. V strahu so se zaklenili v hišo ter ga niso pustili notri, boječ se, da bi svoje grožnje v resnici ne izvršil. Grabušnik je še nekaj časa razgrajal okoli hiše, potem pa je izginil ter ga 3 dni niso mogli najti. Po preteku te dobe so ga pa našli obešenega na skednju, kjer si je končal življenje v pijanosti in jezi.

Zrtev alkohola

Šostanj, 12. oktobra.

V nedeljo zvečer se je gostila v Zmajevci gostilni družba nekih moških, ki se je ob močnem vinu kmalu razvnela. Prišlo je do burnega prepira, nato do pretepa. Jožef je naenkrat planil v vežo in v divjem srdi udaril z roko po šipi kuhinjskih vrat. Pri tem si je prerezal žile na desni roki. Poklicani zdravnik dr. Medic, ki mu je mogel nuditi najnujnejšo pomoč, je odredil takojšen prevoz v bolnišnico. Jožefovo stanje je kritično.

svojemu prijatelju Antonu, ki je držal v roki odprt nož, naj da mir in naj gre z njim domov. Ta se ga je pa otrese, zamahnil z nožem, ga zadell in mu prerazal desno roko skoro od rame do komolca. — Zalostno je, da fantje niti v nedeljo n morejo iti k maši brez nožev.

Ce bi bil milijonar?

VI.

Odgovor na Vašo milijonarsko anketo: Od pamtiveka se ponavlja, da imajo čuteča srca samo nepremožni in revni. Nevarnostim Mamona so se umaknili le malokateri, in to so bili svetniki.

Ali bi torej jaz, slabič, ušel prečeh nevarnosti, ki bi mi jo nastavljal Mamon, pa naj bi si ga pridobil tudi s pošteno srečo? Danes, ko nimam nič in ko gledam bedno življenje tistih, ki imajo še manj ko nič, vse radi krivičnega gospodarskega sistema, ki vlada vsemu svetu, sem pa mnenja, da bi napravil tako-le:

Kapital, ki bi mi bil na razpolago, bi uporabil za ustanovitev velikega podjetja, v katerem bi zaposlil brezposelne delavce — družinske očete, ki bi postali solastniki podjetja. Donos, ki bi ga nosilo podjetje, bi bil za vse enak v razmerju z njihovim delom in delavnimi zmožnostmi; to bi veljalo tudi zame.

Zdi se mi, da bi tak poizkus dokazal, da je mogoča pravična in poštena razdelitev dobrin in rešitev zavoženega in v propast drvečega svetovnega gospodarstva, ki se mora prejš ali slej zrušiti. Posrečena uporaba milijonov v ta namen bi bila najvišjeenajša, ker bi pokazala pot v srečnejše življenje vsemu človeštvu. — Suhi anketar.

Ljubljana

Nove razmere v pekarnah

Poročali smo že o novih določbah banske uprave glede prodaje kruha v pekarnah. Zanimivi in za občinstvo važni so podrobni predpisi glede kvalitete kruha. Beli kruh mora biti pečen iz pšenične moke št. 0 in mora veljati kg 4.40 Din. Polbeli kruh mora biti pečen iz pšenične moke št. 4 s 30% primesjo pšenične moke št. 6 ali ržene moke. Veljati mora kg 3.80 Din. Črni kruh mora biti pečen iz pšenične moke št. 6 s 30% primesjo ržene moke. Veljati mora 3.10 Din.

Ta cenik mora biti nabit v vseh prostorih, kjer se kruh prodaja. Če pek meša posamezne vrste pšenične moke z drugo moko, kakor pa to določa ta uredba, mora biti cena kruha tudi temu primerna. Tržno nadzorstvo bo točno kontroliralo prodajo kruha z ozirom na težo in na kvaliteto. Ker pa je prodaja kruha po takih cenah težavna, ker gre za decimalke dinarja, prodajojo sedaj peki na primer hlebe kruha po 4.50 Din, tehtati pa morajo 103 dkg. V enakem razmerju prodajojo peki tudi kruh slabše kvalitete, kar je vse na vidnem ceniku označeno. Ako je kdo v dvomu, da kupljeni kruh ne tehta toliko, kakor določa cenik, naj steha takoj hleb ali štruco na tehtnici, ki mora biti običajno na razpolago v vsaki prodajalni.

Kaj bo danes

Drama: Vest. Premijera. Izven.

Opera: Sneguročka. Red E.

Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava.

Nočno službo imajo lekarni: Mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočvar, Celovška cesta 34.

⊙ **Karmelska cerkev na Selu.** Jutri na praznik sv. Terezije bo v karmelski cerkvi na Selu ob pol 6 zjutraj slovesna sv. maša, potem več tihih sv. maš. Popoldne ob 4 bo pridiga in pete liturgije. Vse častilce sv. Terezije vabimo, da se jutri udeležijo njene proslave v prijazni karmelski cerkvi na Selu.

⊙ **Nedelja Kristusa Kralja.** t. j. 25. okt. se bo proslavila z versko prosvetno akademijo v ulonski dvorani. Glavni govor bo veljal 700-letnici sv. Antona Padovanskega. Na to priložitev opozarjamo vse verske in prosvetne organizacije v Ljubljani.

⊙ **Obisk pri Poljakih** je naslov II prosvetnemu večeru, kateri se bo vršil radi koncerta godbe kraljeve garde, ki je napovedan v petek, že v četrtek, 15. oktobra. Letošnjo spomlad je naš odlični pisatelj Fr. S. Finžgar v spremstvu prijateljev Poljske Lige prepotoval glavne kraje poljske države. Obiskal je Krakov, Čenstohovo, Varšavo, Poznanj in Gdinijsko ob Severnem morju. Brezdvoma bo predaval, ki je obenem izvrsten govornik, s svojo zvenečo besedo orisal zanimivosti poljske države. Predavanje bo spremljalo tudi lepo število skopičnih slik. Predavanje se vrši torej v četrtek ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5.

⊙ **Kongregacija za gospe** pri sv. Jožefu vabi svoje članice, da se polnoštevilno udeležijo pogreba umrle sestre, blage gospe Slavke Pogačnik, ki se vrši danes v sredo 14. t. m. ob 2 popoldne iz hiše žalosni Jęgličeva ulica 9.

⊙ **Senpetersko prosvetno društvo** se udeležijo z zastavo pogreba umrle gospe Slavice Pogačnik danes ob 2 popoldne. Člani so vabljani, da se ga udeležijo. Sv. maša zadušnica za pokojni članici bo prihodnji teden in bo v cerkvi sv. Petra v nedeljo oznanjena.

⊙ **Osebie udeležnosti in uprave »Slovenec«** se udeležijo sv. maše zadušnice za pokojnega g. Jos. Grošlja v petek 16. t. m. ob pol 7 v stolnici. Sveta maša se bo opravila pri glavnem oltarju.

⊙ **Sv. maša zadušnica** za pokojno gospo Marijo Pott bo v soboto 17. t. m. pri frančiškanih pri glavnem oltarju ob 8 zjutraj.

⊙ **Koncert kraljeve garde.** V petek 16. t. m. koncertira v Ljubljani orkester kraljeve garde iz Belgarda. Gardni orkester je sploh najštevilnejši orkester v naši državi, ki z veliko vnamo goji simfonično glasbo ter prireja predvsem v Belgardu stalne simfonične koncerte. Od časa do časa pa potuje po raznih večjih kulturnih centrih naše kraljevine in daje na koncertih izbran interesanten program. Na daljšo turnejo je šel gardni orkester tudi te dni in obišče celo vrsto mest v naši kraljevini, med njimi tudi Ljubljano, Celje in Maribor. Kakor že javljeno, bo ljubljanski koncert v petek 16. t. m. in ga bo vodil glavni dirigent in kapelnik kraljeve garde podpolkovnik Pokorny. Program vsebuje poleg ene velike uverture, dve simfoniji, dve krajši orkestralni skladbi in jugoslovanski kolo prirejen za simfonični orkester. V orkestru nastopi 80 godbenikov, ki so izvrstno uigrani

in naštrinjani. Koncert se vrši v Unionski dvorani, predprodaja pa v Matični knjižnici.

⊙ **Važno za avtobuse!** Uprava policije nas je prosila za objavo naslednjih informacij: Uprava policije se bavi z vprašanjem ureditve prometa s težkimi avtobusi, ki prihajajo iz raznih podeželskih krajev v Ljubljano, kar sedanjí promet s težkimi avtobusi ne odgovarja sodobnim zahtevam. Nekateri ulice in trgi so prenatrpani (na pr. pred Figovcem stoji večasi kar po 20 težkih avtobusov). Zato je treba promet medkrajevnih avtobusov dirigirati tudi v druge, manj obljudene ulice. Uprava policije je naprosila kr. bansko upravo, da le ta po posebnih komisijah prouči to zadevo. Nikakor ne smejo težki avtobusi ovirati prometa po raznih ulicah, kjer ni za nje določeno postajališče. Take vrste promet bi se moral odstraniti iz mesta. Opaža se, da se razni medkrajevni avtobusi v zadnjem času bavijo s prevažanjem blaga, ki ga dostavljajo raznim trgovcem in strankam po središču mesta, kar pa ne odgovarja njihovi obrti, ker imajo le koncesijo za prevažanje oseb, ne pa tudi blaga, kakor špediterji. Uprava bo seveda gledala na to, da bodo postajališča urejena in porazdeljena tako, da bodo osebe, ki izstopajo, imele zveze s tramvajem in avtobusi, ki vozijo po mestu.

⊙ **Zakaj tako, Dolenjci?** Pojav, ki si ga človek skoraj ne more razložiti na ljubljanskem trgu, je ta, da je tako malo ali skoraj nič dolenjskega sadja na prodaj. Še posebej ni nič dolenjskega grozdja. Belokranjci in Banašanci so, ki zalagajo ljubljanski trg z grozdjem. Dolenjci se pa očitno ne morejo odreči veselju, da bi vse svoje grozdje

predelali v most. Lepo je res, kadar most kipi v sodih, ampak potem je mnogo trša, spravi vino v denar. Marsikak gospodar bi prišel do lepšega denarja, če bi del svojega grozdja prodal po primeri ceni, mesto, da bi ga dal pod stiskalico. Za čuda je malo na trgu tudi dolenjskega sadja, kar ga pa je, je povečini gorenjsko, tudi štajersko in pa iz južnih pokrajin. Res škoda za dolenjskega kmeta, da ne zna ali ne more na ta način prodati del svojih pridevkov.

⊙ **Nove klopi na trgu.** Ze ob navadnih dnevih, kaj šele ob večjih tržnih, zmanjkuje na trgu klopi za vse številne prodajalce, ki dovažajo svoja živila. Tržno nadzorstvo hoče temu odpravi in je sedaj naročilo 100 novih klopi. Te klopi bodo prav trpežno izdelane in bodo zelo praktične za prodajalce. Stiki za klopi pa bo na trgu za nekaj časa ustrezno.

⊙ **Gostilna Turk** toči pristno portugalko, ter obenem tudi zimsko dobro zakurjeno kegljišče.

⊙ **V Gradišču** je zdaj prav živahno gradbeno gibanje. Pri novi Lukmannovi hiši so že zgradili prve temeljne zidove ob hiši Delavske zbornice, ob Gradišču samem pa jih še kopljejo. Delo je precej zamudno, ker ni prav za prav nobenega prostora za gibanje delavcev in strojev. Stroj za mešanje betona bo treba postaviti skoraj na hodnik, dočim morajo ves material dovažati sproti s samokolicno. Gore opake, ki so nakopičene pred dramskim gledališčem, bodo zdaj seveda polagoma kopane, hiša pa bo kmalu zrastle iz temeljnih zidov. — Na oglu Igriške in Gregoričeve ulice zidajo palačo za uradnike banovinske hranilnice iz posebnega pokojninskega fonda. Stavbi so najprej pozidali temeljne zidove ob že stojči palači, da je s tem odstranjena nevarnost razpoka. Tudi ostali temelji so večinoma vsi že izkopani ter bodo prihodnji teden pričeli betonirati.

Maribor

Razvoj in napredek Maribora

v luči mestnega vodovoda

Na razstavi mesta Maribora so obelodanila mestna podjetja interesantno in mnogovrstno gradivo, ki nam prav nazorno kaže velik napredek našega mesta v zadnjih decenijah. Posebej je zanimivo gradivo mestnega vodovoda, ki spada med najstarejša mestna podjetja ter bo uprav letos praznovalo 30 letnico svojega obstoja. Iz podatkov, katere je razstavilo vodstvo vodovoda, razbiramo potankosti, ki nam na zanimiv način prikazujejo ves velik razvoj našega mesta v tem razdobju, tako v kulturno-sanitarnem, kot v gospodarskem oziru. Saj je znano, da se kaže ves napredek prebivalstva v vsakem oziru predvsem v uporabi vode na posameznika — to je merilo, ki nam prav jasno kaže stopnjo kulture in stopnjo gospodarskega razvika.

Celokupno omrežje mestnega vodovoda meri danes 64.013 km. Od te dolžine so 4 km državna last ter oskrbujejo z vodo železniško delavnico in kolodvore. Omrežje se razteza tudi na okoliške občine ter prodira od leta do leta dalje. Letna uporaba vode znaša danes 1.367.518 litrov (leta 1930.), dočim je znašala leta 1902. torej prvo leto, ko je bil vodovod celoten v obratu 603.430 litrov. Poznejša leta je celo nekoliko nazadovale ter je presegle prvoletni iznos šele leta 1909. Od tu je pa stalno naraščala ter dosegla leta 1916. že en milijon. V tej dobi je namreč pričela v Mariboru naraščati industrija, ki je danes ena največjih odjemalcev vodovoda. Na posameznika je leta 1902. prišlo dnevno 61.8 litrov vode, leta 1930. pa se je ta količina že podvojila ter znaša 117.9 litrov. Ta porastek je pripisoval predvsem naraščajočemu številu kopalne, umivalnikov, splakovalnih stranišč itd., je torej v neposredni zvezi s sanitarnim napredkom mestnega prebivalstva. Število kopalne, modernih stranišč in umivalnikov narašča naglo šele zadnja leta, ko je z živahno gradbeno delavnostjo naraslo tudi število bolj higiensko in komfortno opremljenih stanovanj. V starih, pred vojno grajenih hišah imamo namreč le malo stanovanj, ki bi bila opremljena s kopalnico. V letu 1902. je bilo v Mariboru med vodnimi instalacijami 2877 iztokov, 255 kopalne, 493 stranišč, 113 umivalnikov, leta 1930. pa 7685 iztokov, 962 kopalne, 2657 klosetov, 881 umivalnikov, 385 vrtnih pip, 17 vodometov in 70 prh. Velikega pomena je bila uvedba vodovoda za gasilsko službo, katere si danes brez hidrantov niti predstavljati ne moremo. Leta 1902. smo imeli v Mariboru le 10 hidrantov, 1930 pa že 177. Iz podatkov je nadalje razvidno, kako skeptično so odkrivali mariborski meščani zrl na novo, po mnenju mnogih docela nepotrebnost inštitucijo. Krčevito so se še dolga leta po otvoritvi vodovoda držali svojih vodnjakov ter niso prav zaupali vodi, ki sama po ceveh priteče. Ni še dolgo od te dobe, pa si danes življenja brez tekoče vode niti predstavljati ne moremo več. Do leta 1910. je število priključkov le polagoma naraščalo; od te dobe se šele pokaže živahnejše za-

nimanje za vodovod, napeljava se izvrše v skoraj vse hiše v centru, pa tudi že na periferiji. Ko pa pridejo leta vojne, pa zopet vsa tozadnja delavnost zamre. Po volji prva leta gredo številke tudi še polagoma navzgor, pač pa prično rapidno naraščati, ko je prevzela mestno gospodarstvo v svoje roke uprava, ki ga še sedaj vodi. Takrat je občina prva pričela z velikopoteznim gradbenim programom, sledila ji je nato privatna gradbeni podjetnost, nastajali so novi mestni deli in posledice so se čutilo takoj pri vodovodu. Pričela se je naseljevati industrija, predvsem tekstilna, ki uporablja toliko vode, da so si nekatera večja podjetja v svrhu racionalizacije obrata zgradila lastne črpalne naprave ob Dravi, ki jim seveda dovajajo vodo ceneje, nego je to v stanju mestni vodovod. Naraščajoča uporaba vode je zahtevala tudi modernizacijo obrata ter razširjenje vodovodnih in črpalnih naprav. Z naraščajočo stavbeno delavnostjo pa tudi sedanje naprave ne bodo več dolgo zadostovale ter je zaradi tega vodstvo vodovoda že podvzelo potrebne mere, da se obrat primerno poveča in razširi. Ker tvori vodovod za mestno občino zelo rentabilno podjetje kljub nizki ceni vode, se bo s povečanjem dvignila tudi rentabilnost tega podjetja.

*

□ **Cas trgovat** je tu in gorice po Pekrah, Kamnici, St. Petru so oživele. Mariborski meščani se selijo z družinami vred v svoje vinograde, kjer prežive trgovat ter vabijo znanee in prijatelje k temu vselemu opravilu. Saj je letos vreme tako krasno, kot malo katero leto za časa trgovat ter se je baš temu dejstvu zahvaliti, da bomo imeli izvrstno kapljico, ki prav nič ne bo zaočastavla za lanko. Kar sta pokvarila deževni avgust in mrzli september, to je popravil sedaj oktober in grozdje izkazuje izredno stopnjo sladkorja. Po nekdaj so morali sicer podbirati, ker je grozdje gnilo, po večini je pa gnitoba kmalu ponehala, dasi je že opasno napadala, tako, da je sedaj grozdje lepo in zdravo, kar bo znatno vplivalo na kakovost mošta. Kdor nima prijatelja, ki bi ga povabil v vinograd, si lahko privoščijo po mili volji sladkega mošta v mestu, kjer ga prodajajo gostilne najboljšega po 6 Din in še ceneje. Mnogo meščanov so se pa letos poslužili izredne ugodnosti, da so po ceni nakupili grozdja ter si napravili vino doma. Vse bi bilo dobro in veselo, le o ceni novega vina se še nič ne govori. Včasih so se v tem času že trgli za mošt ter ga kupovali kar od preče, letos pa se nihče ne zmeni, če ga pride ponujati na dom, in govore, da ga bodo plačevali po 10 par po stopinji...

□ **Mrtvaski zvon...** V splošni bolnišnici je podlegel po daljšem bolehanju v starosti 65 let sodar Franc Kobek. Pogreb se vrši danes iz

Nevarnosti influence

in nalezljivih bolezni
vratu obva-
rujejo

Dobivajo
se v vseh le-
karnah. Cena ma-
lega zavitka Din 8'—,
velikega zavitka Din 15'—.

mrtvašnice na mestno pokopališče. — Na Teznu je preminula v visoki starosti 84 let gospa Elizabeta Kogler, stanujoča na Teznu, Plajška cesta 23. Pogreb pokojnice se vrši jutri ob 3 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

□ **Občni zbor Glasbene Matice.** Redni občni zbor Glasbene Matice v Mariboru se vrši v ponedeljek, dne 19. t. m., ob 19 in pol v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so poročila društvenih funkcionarjev o delovanju v preteklem poslovnem letu ter volitve novega odbora.

□ **Akadska kongregacija.** Nocni običajni sestanek Akadske kongregacije v Alojziji cerkvi.

□ **Licitacija na carinarnici.** Dne 14. oktobra se vrši na tukajšnji glavni carinarnici licitacija raznovrstnega blaga. Pričetek ob 9 popoldne.

□ **Orkester kraljeve garde,** ki je ravnokar na turneji po vseh večjih mestih naše države, bo koncertiral v Mariboru v soboto 17. t. m. v veliki dvorani Uniona.

□ **Boben poje...** Dne 16. novembra se vrši ob enajstih popoldne v sobi št. 27 okrajnega sodišča v Mariboru dražba nepremičnin, zemljiška knjiga k. o. Prepolja vl. št. 245. Cenilna vrednost zemljišča je 29.641.70 Din, vrednost pritlikline 2700 Din, najmanjši ponudek 19.762 Din.

□ **Športni dogodki prihodnje nedelje** izredno zanimajo prijatelje sporta v Mariboru. Vrši se nadaljevanje prvenstvenega tekmovanja LNP. V Mariboru se srečata SK Atletiki iz Celja in SK Železničar. Po nedeljski zmagi Železničarja nad Mariborom se smatra, da bodo tudi to pot tako zaigrali, kot v nedeljo in po tem mu je seveda zmaga zagotovljena. Vendar pa Celjanov ni podcenjevati, ker bi lahko doživel Železničar isto presenečenje, kakor ga je pripravil pretoklo nedelje SSK Mariboru. Atletiki iz Celja so izrazito borbeno moštvo ter so se v zadnjem času jako popravili v svoj prid. Posebno napadalna vrsta se odlikuje z odločnostjo pred golom. Krilski vrsta je požrtvovalna in podpira smiselno napad. Ožja obramba ima v vratarju najboljšo oporo. Kakor rečeno, bodo morali Železničarji jako dobro zaigrati, ako bodo rešili obe točki. Predvidoma se bode tekma odigrala na Železničarjevem igrišču. Sodnik še ni določen. — Predpoldan se vrši na istem igrišču prvenstvena tekma drugega razreda SK Svoboda : Železničar rezerv. Tudi ta izid je dvomljiv. Pričakovati je, da bode večja skupnost SK Svobode odločila izid. — ISSK Maribor bo predvidoma gostoval v Gradcu proti SK Sturm.

□ **Da se omogoči vsakomur ogled.** Razstava mesta Maribora v mestnem parku je odprta do vključno 22. oktobra 1931. Da se omogoči vsakomur ogled tega jako zanimivega in poučnega materiala, se je vstopnina znižala tako, da znaša za enkratni vstop 3 Din, za diake 1 Din, za permanentni vstop za dobo razstave pa 10 Din.

□ **Mohorkova zadnja pot** je bila včeraj popoldne tiha in mirna. V preprosti nepobarvani krsti je ležalo truplo tega roparja in samomorilca v mrtvašnici na Pobrežju, kjer so ga pred pokopom obducirali ter mu odvzeli glavo, ker se zanimajo psihiatri za to abnormalno zločinsko posebnost. Pokopali so ga na frančiškanskem pokopališču na prostoru za samomorce.

□ **Zahvala.** Cenjenim rodbinom, gospodom in gospe, ki so se spomnili mene in moje so-
proge in nama prijazno častitali, se iskreno zahvaljujem. — Fistravec Josip, prof. v pok. v Mariboru.

□ **Radi bolzni v smrt.** Včeraj so našli v stanovanju na Ruski cesti št. 7 obešenega v pokopnega strojevodjo drž. žel. Antona Voglerja. Bil je že mrtav ter so bili poizkusi spraviti ga nazaj k življenju, zaman. V smrt je šel radi neozdravljive bolezni.

□ **Zrleti pasje stekline.** Včeraj je umrl v mariborski bolnišnici železničar Franc Goričar iz Črešnjevev. Pred dobrim mesecem ga je ugriznilo malo ščene. Dobil je le malo prasko, za katero se ni zmenil. Ugriz pa je bil usoden, ker je bil pes stekel. Pred nedavnim časom so se jeli na Goričarju kazati znaki stekline. Oslabljel je, bolel ga je ves život, posebno glava. Zdravnik je takoj spoznal, da bo možu le težko pomagati. Poslal ga je v mariborsko bolnišnico, vendar pa zastonj. Včeraj ga je odročila smrt strašnih bolečin.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 14. oktobra: VEST. Premijera. Izven.

Četrtek, 15. oktobra: DOGODEK V MESTU GOGI. Red B.

Petek, 16. oktobra: Zaprto.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 14. oktobra: SNEGUROČKA. Red E.

Četrtek, 15. oktobra: DAMSKI LOVEC - CAR SE

FOTOGRAFIJA. Premijera. Red C.

Petek, 16. oktobra: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 14. oktobra. Zaprto.

Četrtek, 15. oktobra ob 20. uri: SLABA VEST, ab B.

Petek, 16. oktobra. Zaprto.

Iz društvenega življenja

Ziri. Katol. prosvetno društvo na Dobračevi bo uprizorilo v nedeljo 18. oktobra točno ob 8 zvečer gledališko igro »Zupanc«. Pred igro bo tudi petje cerkvenega zbora pod vodstvom g. Jobsta. Za zimsko sezono imamo več novih iger, ki jih bomo predstavljali na naših odrih, zato že spetkoma vabimo k obilni udeležbi.

Združenje ljublj. konservatoristov priredi v četrtek dne 15. t. m. ob 20.30 v dvorani Glasbene Matice predavanje o ameriški narodni glasbi. Gramof. plošče in film da na razpolago naš slikar Jakac. On sam tudi predava. Vabljeno so vsi umetniški krogi.

Turistovski klub »Skala« v Ljubljani obvešča svoje člane, da se je preselil z Gosposvetske ceste v nove lokale v palači »Grafike« na oglu Miklošičeve in Masarykove ceste (nasproti glavi kolodvora). II. nadst. levo. Tam je članom na razpolago tudi klubska knjižnica. — Odbor.

Miha Maleš:

Pismo iz Nürnberga

Nürnberg, septembra.

Krajina, ki beži pred oknom brzovlaka je od Leipziga proti Nürnbergu vedno lepša. Tiste dolgočasne ravnine, ki je le tu pa tam posejana s kakim malim grmovjem tu ni več — se že razprostirajo lepi in zagonetni ali smrekovi ali borovi gozdi po več ali manj velikih ribčih. Na travnikih se pase črno belo pisano govedo in bele gosli, na vso čredo pa pazi ljubka kmečka pastarica. Vrstijo se prijazni kmečki domovi, drug za drugim sto, jiyo, kakor domine s svojimi visokimi in stisnjenimi strehami, tako, da je cela hišica podobna črki A. Ceste so lepe in skoro povsod s kvadrati tlakovane (na deželi), tu pa tam zdrči kak avto po njej, sicer je pa mir, tisti mir, ki na deželi tako lep. Sadna drevesa že oznanjajo prelepo jesen, prav tako kot pri nas — listje rdeči in pada ... vlak pa hiti.

Ko človek takole sanjari ob oknu vagona in občuduje to nebeško naravo — pa pride strogi revizorjev obraz in ugotovi, da moraš še toliko in toliko doplačati itd., da, to že mora biti ali slučaj te potisne v tako strogo realnost, da je jo.

Raztrgani, sicer pa zelo črni oblaki so se zbirali in le tu pa tam je padel kak beli žarek solca na ozke in visoke strehe — Nürnberg — in še trenotek, že sem se vrtel v avli kolodvora. Prijazni policaj z ogromno spichelmo na glavi mi je pokazal smer proti centru, ker kam bi tuje drugam kot v centru!

Nürnberg je lepo mesto, da tako lepo in zanimivo, da je malo takih ali nič na svetu. Mislim tisto staro mesto, ki ima še popolnoma zgodovinski, srednjeveški izraz s svojim neokrnjenim obrambnim obzidjem in stolpi.

To rojstno mesto A. Dürerja — in če bi tu veliki umetnik danes vstal od mrtvih, bi šel še po istih ulicah, mimo istih hiš, mimo svoje rojstne v svojo hišo, svoj atelje, kuhinjo, jedilnico, prednjo, svoje vse, ker je še vse ohranjeno prav tako, kakor

je pustil. Nič ni spremenjeno, mogoče tu pa tam kak prah, pa velik red in kakšna mala pomota, ki je nastala v pol tisočletju... Mogoče bi tudi malo bolj pogledal po potomcih, njih nosah, vrvenje ulic, tramvaj, avto, aeroplan, radio... sicer bi pa čisto nemoteno zavl v svoj atelje, v tisti atelje, ki je visoko pod streho s tako majhnimi okni in tako malo svetlobe v njem, v katerem je ustvarjal z neverjetno energijo in voljo toliko nesmrtnih del: lesorezov, bakrorezov, risb, slik, ki so sedaj raztresene po vsem svetu, v muzejih, galerijah in v reprodukcijah v milijonih.

Skušal sem se vsaj malo zanesti v njegovo delo, ko sem stal v njegovem ateljeju poleg tiste mize, tiste stola, pod tistim stropom ko je nesmrtnik delal toliko dnevo in noči — in živo mi je stopila pred oči njegova risba slovanske — Windische Bauerin, ki še sedaj v britskem muzeju v Londonu. Ko je Dürer potoval v Italijo je baje moral par dni radi bolezni ostati v Kamniku in tu, da je dobil model za to robustno in mesnato žensko? Res je, da v vseh njegovih obrazih, kljub njegovi ženjalnosti in velični ni tiste miline, tiste izraza lepote, ko je pri drugih velikih umetnikih (Tizian, Van Oelt, Murillo, Botticelli i. dr.) — iz vseh njegovih obrazov sili neka popačenost, strah in pečat muk iz inkvizicijske dobe, seveda je vse to umetnik ustvaril intuitivno — podzavestno. Ta izraz se še danes, vsaj deloma vidi na Nürnberških meščanih in meščankah — nisem še srečal tu dekleta s vsaj primerno lepim obrazom. —

Celo staro mesto obdaja obrambni zid in celo mesto je en sam velik muzej. Vsaka hiša, vsak detail ima svojo umetniško in zgodovinsko vrednost. Tudi cela arhitektonska razporedba mesta samega. Muzej za sebe je tudi vsaka cerkev, da ta še posebno dragocen!

Ko stoji človek v takem gotem svetlišču, ga obide čudno, nerazumljivo čustvo, nekaj strah in posebno spoštovanje pred temi alejami sklepikov in stebrov, ki se vzpenjajo in rastejo v višino, tja nekam v neskončnost — k Bogu samemu... S kakšno pobožnostjo in strahom božjim je delano

vse to. Vsa ta slikana okna, te sohe ali iz lesa ali kamna, te slike in freske, te rozete in konzole, ti mozaiki in rezbarija — vse to je prepojeno z molitvijo, prošnjo in hrepenjem po Bogu, nebesih. —

Germanski muzej je ogromen in natrpan za zelo zanimiv. Od rimskih grobov pa preko vseh stoletij so zbrane zanimivosti in umetnine. Preko dvoran sulic, šlemov, oklepov in kanonov sem kar bežal. Bolj je zanimiv etnografski, umetnootbrni zlasti pa umetno zgodovinski muzej. Predno preidem naprej naj še omenim oddelek groze, to je inkvizicijski oddelek. Polno mečev s katerimi so nürnberški in drugi krvniki sekali obsojenec glave, vseh mogočih orodij in naravnost ženjalno izmišljenih za mučenje. Za približek je tu par posušenih rok, odsekanih v zapetju, več prstov in še drugih delov telesa, ki so jih ali porezali ali sekali, ali poščipali krvniki obsojenecem. Pregled teh stvari je grozen! Potem je krasna zbirka kovinastih izdelkov, porcelana, keramiške, cerkevne posode in plašči iz gotične dobe itd. itd. Ogromna je zbirka gotškega rezbarstva in kiparstva (znana Nürnbergška Madonna, Krucifix iz l. 1200 iz Uracha) potem rezbarije ženjalnega Tilmana Reimanschneiderja in njegove šole.

Cudoviti so nürnberški iz l. 1450 tako zvani Wirktepihi, z legendami iz Marijinega življenja in sv. Katarine.

V galeriji slik pred vsem Dürer, Holbein, Crnachi in mnogo, mnogo drugih. Tudi krasni prvi autoportret iz mladostne dobe Rembrandta je tu, potre, ki je delan z izredno sigurnostjo in obdan z čudovito milino.

Novejšega dela mesta si nisem dosti ogledal, ker me tudi dosti ne zanima. Nürnberg ima čez 400.000 prebivalcev — izgleda, da so precej solidni. Ko pride tujec v kolikič starejšo gostilno mu gospodar takoj pokaže ali stol ali nizo za katero je vedno sedel Dürer, ali Hans Sachs, ali Peter Vischer, ali Adam Kraff in drugi velikani iz minule dobe. Seveda, če ste že delj tam vam pokaže mogoče še pokal, krožnik iz katerega je — da, da, tudi to je »zanimivo« in zanimivo.

Dnevna kronika

Kako je cigan pripravljajl krst in botrinjo

Ruše, 12. okt.

Kakor blisk se je raznesla v soboto po Rušah vest, da bo v nedeljo slovesen krst ciganskega novorojenčka. Na potu iz Maribora proti Rušam je bila baje štorčja tako mila, da je srečnemu ciganskemu parčku podarila prvorojenca. Kar tri botre si je naprosil srečni oče in vsaki je obljubil 500 Din nagrade ter še bakren kotel povrh, ker je po poklicu kotlar ter ima te robe v izobilju. In zaprosil je tudi č. g. župnika za krst in za drobiž, da bi novorojenčku kupil vse, kar ob taki priliki potrebuje. Vse bo pošteno vrnil v nedeljo pri krstu, ker bo do takrat zmenjal 1000 dinarski bankovec in tudi za cerkev bo dal 500 Din. Iz previdnosti mu g. župnik ni zaupal več ko 10 Din.

Medtem pa je cigan vneta prodajal nove ba-

Za kruhom...

Šostanj, 12. oktobra.

V ponedeljek dne 12. oktobra se je odpejalo okrog 60 delavcev, ki so bili pri zadnjih redukcijah odpušteni pri velenjskem rudniku, v slavonske rudnike za delom. Nič veselega petja, nič vriska, sama resnost in skrb za kruh se je odražala z obrazov, ko so odhajali.

Nesreča na železniški progi

Ljubljana, 13. oktobra.

Danes popoldne je bil v bolnico prepeljan 70-letni posestnik Martin Kastelic iz Kleč 18 v občini Dol pri Ljubljani. Ta je peljal z vozom danes opoldne voz sosa v Veveče. Ko je peljal čez žel. progo, se je voz nagnil in Kastelic je padel z visoko naloženega voza. Pri padcu se je resno poškodoval na glavi.

Razen Kastelica je bolnišnica sprejela še tri druge ponesrečene. Pol leta stara Jožica Tome iz Tovarniške ulice 3 v Mostah si je danes pri jedi prevrnila lonček vroče jedi po sebi. Opekla se je hudo po rokah, nogah in po telesu.

Snoči se je v Zaklancu pri Horjulu ponesrečil 8letni učenček Marjan Zdekar. Na cesti ga je povozil neki avtomobil in je dobi nevarne nožne poškodbe.

V neki trnovski gostilni so se snoči stegli delavci. V pretepu so poškodovali 28 letnega delavca Franca Tivadarja po glavi.

Vsi ponesrečenci se zdrave v bolnišnici.

Požar

Ptuj, 13. oktobra.

Gostilničarju Čelanu v Slovenji vasi je ogenj uničil vse gostilniško poslopje. Vsi gospodarski objekti so zgoreli. Živino in nekaj pohištva so rešili. Zgorela je debela svinja. Goreti je začelo zvečer ob tričetrt na 9. Škoda je ogromna, nad 120.000 Din, a je še bolj obsežna, ker so bili že vsi poljski pri delki doma.

Na pomoč je takoj prihitela ptujška požarna bramba, kateri se moramo zahvaliti, da ni ogenj zajel tudi sosedne hiše, zlasti, ker so s slamo krite. Kako je požar nastal, še ni znano.

Danes je sadno razstavo obiskalo mnogo šol. Res zanimivo je videti to krasno opremljeno dvorano.

Koledar

Sreda, 14. oktobra: Kalist, papež; Just, škof.

Osebnosti

= Diplomiral je na filozofski fakulteti Aleksandrov univerze iz zoologije g. Stane Logar. Čestitamo.

= Notarska vest. Minister pravde je imenoval notarja Koteja Jakoba v Šmarju pri Jelšah za notarja v Mariboru, in notarja Zevnika Antona v Višnji gori za notarja v Kamniku.

Novi grobovi

+ V Ljubljani sta umrli: g. Pavlina pl. Gariboldi, roj. Schaffer. Pogreb bo v četrtek ob pol 11 dopoldne iz Dalmatinove ulice 2. N. p. v m. Preostali naši sožalje! — V Leonišču je umrl g. France Ogrin, meh. mojster in družabnik tvrde Gorec. Pogreb bo v četrtek ob pol 5 pop. N. p. v m. Žalujoci vdovi in sinu naše sožalje!

Ostale vesti

— Falsifikati bankovcev po 1000 dinarjev. V dobro uspelem in nevarnem falsifikatu bankovca po 1000 Din stalne izdaje, ki je pri nas registriran pod številko 14, je zavod za izdelavo novčanice Narodne banke v Beogradu izdal popis tega falsifikata, čigar glavni znaki so naslednji: V prvi vrsti je karakteristika falsifikatov na licu bankovca v rdeči barvi, ki je izdelana v bledečem tonu, zlasti v emblemu grba in v kroni nad orlom. Ta rdeča barva se večinoma ne krije z risbo v rjavi barvi. Opazi se tudi, da so piščice v črni barvi bolj močne kakor pri pravem bankovcu. Zato izgleda glava zmaja bolj črna, nasprotno pa je rumena barva nekoliko močnejša, zaradi česar dobiva novčanica bolj zelenkasti ton. Tudi na drugi strani se barve ne krijejo povsem. Tudi tu so črne točke, ki se na originalu komaj vidijo, močnejše. To se opazi tudi na sliki Ljubljane na levi strani. Slika vodotiska je izdelana mehaničnim potom in ne v samem papirju; to se opazi zlasti na licu bankovca, če se lice postavi vodoravno in se poševno gleda proti svetlobi. Tisk je namreč izdelan s pritiskom na lice bankovca. Papir, iz katerega je bankovec izdelan, pa je malo bolj poln in žilav.

— Zahvala. Ob svoji 25letnici umetniškega delovanja sem prejel od vseh strani toliko daril in čestitk, da mi je popolnoma nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zato se vsem, ki so se me spomnili, tem potom najiskrenejše zahvaljujem. One prijatelje in znance, ki pomotoma, zaradi preobilne zaposlenosti niso dobili vabila, prosim, da mi oprostijo. Hvala vam! — Edo Grom.

— Duhovne vaje za dekleta v Mali Loki pri Lhanu se bodo začele 24. oktobra. Ker niso še vsa mesta zasedena, se lahko še prijavite. Pišite na naslov: Usmiljene sestre Sv. Križa, Mala Luka pri Lhanu, p. Domžale. Sporočamo vam tudi že danes, da se bodo prihodnji mesec vršile duhovne vaje za žene. Vodil jih bo g. univ. prof. Josip Ujčič. Pričetek duhovnih vaj bo v sredo po Vseh svetih, t. i. 4. novembra zvečer.

krene kotle od 300—500 Din. Prigodilo se je celo, da je stranki uničil še dober kotel samo, da bi svojega prodal. Tako je pri neki družini, kjer je tudi zaprosil kar dve botri, potipal še cel kotel, a ko je prste odmaknil, je kotel imel že dve luknji. In na sličem način je sleparil in prodajal svoje bakrene kotle povsod, kamor je prišel.

Ko pa je napočila nedelja ter smo bili vsi v radovednem pričakovanju ciganskega krsta, ni bilo o ciganih ne duha ne sluha. Mahnili so jo proti Fali, Puščavi, Sv. Lovrenču na Pohorju itd. Izkazalo se je celo, da tudi koili, ki so jih cigani prodajali za bakrene, niso bili taki, ampak vse kaj drugega. — Naknadno pa smo izvedeli, da so isti cigani po Mariboru slepomislili s cigansko poroko, ki naj bi bila pri frančiškanih. Zato pozor pred sleparškimi cigani! Slepar pa se varnostni organi že zanimajo za nje.

— Javnosti. Minilo je že leto dni, kar smo se obrnili na našo zavedno javnost s prošnjo, da nas podpre pri našem delu v korist in podporo revnih akademikov s tem, da se v vsakem slučaju, ko rabi kakakega inštruktorja, prevajalca, prepisovalca, risarja i dr. obrne na Akademski urad dela na ul. verzi v Ljubljani. Javnost se je tudi v precejšnjem številu odzvala in s tem pokazala, da je pripravljena družno z nami delati na tem, da se omogoči študij tudi najrevnejšim izmed akademikov. Zato ji naša najtoplejša zahvala v imenu vseh akademikov. Obenem se ponovno obračamo na vse brez izjeme, da nas tudi v bodoče podpre pri našem delu. Zato se vedno, ko rabite koga, ki naj bi pomagal Vaši deci pri študiju, obrnite pravočasno na naš urad, ki vam bo popolnoma zanesljivo preskrbel akademika-specijalista v stroki, za katero ga potrebujete. Ravnotako se obrnite na nas v vseh drugih slučajih, ko rabite kako delavno moč. Zavedajte se, da nam boste na ta način pomagali vršiti veliko človekoljubno nalogo in vsi oni, katerim boste tako pomagali, Vam bodo hvaležni. — Akademski urad dela.

— Ponarejeni bankovci. Iz Ruš: Tudi pri nas so začeli krožiti 100 dinarski ponarejeni bankovci. Po vsaj priliki so jih raztrosili sleparski cigani. Saj je prišel te dni cigan v več trgovin, kupil kako malenkost za 2 Dni, a plačal z novim 100-dinarskim bankovcem.

— V Službenem listu kr. banske uprave št. 62 od 13. oktobra t. l. je objavljen »Zakon o izpremembi št. 250. zakona o javnih beležnikih (notarjih)«, dalje »Zakon o začasnih trgovinskih pogodbah med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo«, »Tolmačenje po zakonu o volitvah narodnih poslancev in »Popravek v zakonu o volitvah narodnih poslancev«.

— Nova šolska knjiga: Obča zgodovina za peti razred srednjih šol je izšla. Po novem učnem načrtu za srednje šole priredil profesor Josip Bucar. (Min. prosv. odobrilo z odlokom S. N. broj 29530 z dne 12. sept. 1931.) Cena vezani knjigi je Din 54. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Prehlade in kronične katarje, kakor nahod, bronhitis in orehlad grla, ki so neizogibno posledica hladnega in spremenljivega vremena, najlažje ozdravite, ako grgrate in v požirkih pijete segreto Radensko mineralno vodo. Ta voda vsebuje izredno veliko količino takih mineralnih sestavin, ki čudovito pospešijo ejo čiščenje obolelih sluznic.

— P. Hugolin Sattner: Mladinske pesmi za deški zbor s klavirjem. Posebna izdaja »Zborov« v proslavo skladateljeve 80letnice. Naprodaj v knjizarnah in pri založniku pevskem društvu »Ljubljanski Zvon«.

— Ze stari Rimljani so poznali veliko važnost redne nega telesa, dandanes je pa to nekaj vsakdanjega in samo ob sebi umiljivega. V ta namen se ljudje poslužujejo najmodernejših kozmetičkih sredstev. Le nega nog dela še izjemo. Mnogi porabljajo v to svrhu še vedno sredstva, kakršna so rabili pradedje pred sto leti. Poskusite pa kopeli z Burgitom, preskusite Burgit-obličje za kurja očesa. Presenetil vas bo prijeten, absolutno gotov učinek.

— Važna novost. Kakor je znano, preti vsakemu človeku nevarnost, da se mu začno zobje majati in da sčasoma izpadajo. Vzrok temu zelo razširjenemu pojavu je treba skoro brez izjeme iskati v zobnem kamnu. Navadno se odstranjuje zobni kamen na mehanični način, vendar se s tem ne more preprečiti tvoritev novih plasti. — Po dolgotrajnih znanstvenih raziskavah in poizkuhih se je dr. Bräunlichu posrečilo, v sulforicinoleatu najti uspešno sredstvo proti tvoritvi zobnega kamna. To res edinstveno sredstvo vsebuje sedaj davno preizkušeni in priljubljeni Sargov Kalodont. Z njegovo pomočjo se zobni kamen polagoma odstrani in prepreči nova tvoritev na povsem neškodljiv način. Tako izpolnjuje Sargov Kalodont sedaj tudi zadnjo zahtevo modernega negovanja zob: odstranjuje škodljivi zobni kamen.

— Tovarna Josip Reich sprejema mehko in skrobljivo perilo v najlepšo izdelavo.

— Telefon 2708, se priporoča za prevoz blaga z avtomobilom in konji. Cene konkurenčne. Rudolf Velepčič, trgovina z kurivom, Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta 25.

— Pri boleznih na ledvicah, v mehurju in debelem črevesu polajšuje »Franz-Josef« grenčica v najkrajšem času tudi večje težkoče pri odvajanju. Spričevala bolnišnic potrjujejo, da je »Franz-Josef« voda radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih. »Franz-Josef« grenčica s. lojiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Jesenice

V nedeljo zvečer se je na odru KPD v tretjič pela melodiozna Kalmanova opereta »Čardaška knežinja«. Dvorana je bila skoraj polno zasedena. Opereta se prihodnjo nedeljo zadnjikrat ponovi. Pričetek ob 8 popoldne, na kar posebno okoliščane opozarjamo.

Vandalizem. Protekli četrtek zvečer je imela godba KPD v svoji dvorani običajno vajo. Naenkrat je od strani priletel v okno kamen ter seveda razbil dve veliki šipi. Kdo je tisti, ki tako mrzi godbo, da je ne mara poslušati, se sicer še ne ve, a niti je, da bo tudi to prišlo na dan.

SARGOV

Ako se

majajo

večkrat vzrok je zobni kamen, prepreči to in vzemi

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Sargov-Kalodont je edina zobna krema, katere vsebuje učinkoviti dadelek proti zobnemu kamnu (Sulforicinoleat po Dr. Bräunlichu).

Celje

— Družabni klub. Prvi sestanek članov družabnega kluba je nocoj ob 8. uri v veliki dvorani Ljudskega doma. Družabni klub vabi v svojo sredino vse prijatelje poštenega razvedrila.

— Gledališka družina KPO. Nocoj se vrši redni sestanek v garderobi in odslej vsako sredo. Opozarjamo, da odslej sestankov ne bomo več objavljali v časopisu.

— V ponedeljek 12. t. m. se je začel prosvetni teden, ki ga priredi KPD v mali dvorani Ljudskega doma, z zelo zanimivim predavanjem g. Trautnika »O državni sodni oblasti«. G. predavatelj je temo obdelal v nad enournem predavanju vsestransko, predvsem zgodovinsko in na vse zadnje še z ozirom na našo pozitivno zakonodajo. V začetku je govoril o pravosodstvu Slovencev v najstarejših časih, ko je imelo sodno oblast ljudstvo samo v rokah, ki je sodilo na svojih zborih pod lipo. Potem je prešel na srednji vek, kjer je izvrševal sodstvo župan z 12 svetovalci, višjo oblast pa je izvrševala gosposka in sicer v veliki meri grajščak, kasneje pa deželni glavar ali deželni knez. Najznačilnejši znak te dobe je bil pač ta, da je bilo sodstvo in uprava združeno v eni roki. Raztolmačil je potem upravno razdelitev in sodno organizacijo v ilirski dobi. Pri sodni organizaciji je razlagal vrsto sodišč, ki so bila razdeljena v kantone, tribunal prve stopnje, apelacijsko sodišče v Ljubljani in mali svet, tudi v Ljubljani, ki je bil za nas Slovence kasacijsko sodišče, v kolikor sporna vrednost ni presegala vrednosti 200.000 frankov. Za take primere pa je bilo pristojno kasacijsko sodišče v Parizu in smo bili torej Slovenci v tem ozirom podrejeni sodišču v Parizu. V tej dobi se je začelo pri nas širiti in uveljavljati načelo ločitve sodstva od uprave, ki je danes povsod uveljavljeno. Prav tako se je takrat tudi uveljavilo načelo ustnosti razprave, neposrednosti in drugih modernih načel. Od tod je prešel g. predavatelj na sodne razmere ob prevaru in po prevaru. Razložil je težave v naši zakonodaji in pravosodstvu z ozirom na različna pravna območja, katerih je pri nas vsega skupaj 6, tako, da imamo v naši državi tudi 6 najvišjih sodišč. Potem je še raztolmačil glavne poteze našega kazenskega zakonika in ob koncu še zakon c izvršitvi kazni. — Predavanje je bilo prav zanimivo in bi bilo priporočati občinstvu, da se pridno udeležuje predavanj prosvetnega tedna.

— Nezgode in nesreče. V javno bolnišnico se je zatekla 34letna Nemec Barbara, žena malega posestnika iz Rečice pri Sv. Krištofu. V ponedeljek 12. t. m. je doma padla po stopnicah in si zlomila desno roko. — Se hujša nesreča pa je zadela 24-letnega Goleža Jakoba, delavca pri posestniku Janiču na Babnem. V ponedeljek 12. t. m. je sedel na vozi, ki sta ga vlekla dva vola. Nepričakovano pa sta zdivjala in se zakadila v neki kostanj ob cesti. Pri tem je dobil Golež nogo med lestvo in kostanj s tako silo, da mu je zmečkalo desno nogo. Golež se nahaja v javni bolnišnici.

— Prosvetni teden. Opozarjamo na današnje predavanje »O modernem denarnem prometu«, ki ga bo imel tajnik Ljudske posojilnice g. Vincenc Prelog. Začetek točno ob 8. uri zvečer v mali dvorani Ljudske posojilnice.

Novo mesto

Sumljivo osebo, komedijo znanega komika Br. Nušiča so igrali preteklo soboto člani Prosv. društva v novi gledališki dvorani Prosv. doma v Novem mestu. Vsi igralci so imenitno podali svoje vloge. Gospodu Stanku Potokarju, ki je posamezne tipe režijsko tako srečno postavil na oder, moramo izreči vso pohvalo. Dvorana, ki je v začetku zadrževala smeh, se je v drugem delu janju kar naprej tresla od smeha. Občinstvo je bilo s predstavo popolnoma zadovoljno. Čujemo, da nameravajo komedijo ponoviti v nedeljo, dne 18. t. m. zvečer. Novomeščane in okoličane opozarjamo, da ne zamudijo pogledati te sijajne igre in se od srca nasmejati.

Samopomoč. Državni nameščenci nameravajo, kakor čujemo v kratkem otvoriti svojo lastno mesnico, ter s tem priti do cenejšega mesa.

Ljutomer

Smrtna kosa. V Strožji vasi je umrl krojač g. Jakob Vogrinec, star 79 let, dobrodušen starček, ki je šele pred par meseci obhajal zlato poroko s svojo zakonsko družico, Svetila mu večna luč!

Upriporitev »Divjega lovca« v proslavo Finžgarjeve 60-letnice vzbujajo že danes zanimanje meščanov in okoličanov. Igralci »Prosv. dr.« pridno vadijo, da bo ta naša najlepša narodna igra podana tudi odrski žimbolj dovršeno. Prva predstava se vrši dne 25. oktobra popoldne v Katoliškem domu.

Zadnja reprezentančna tekma

Neuspehi našega reprezentančnega nogometnega moštva na Balkaniji v Sofiji so končno le odprli oči funkcionarjem J. N. Z. Naši najboljši igralci so v inozemstvu, slabši pa morajo braniti ugled našega nogometa! Nikdar ne bi naše moštvo doseglo v Južni Ameriki takih uspehov, ako ne bi bilo izpopolnjeno z igralci, ki se nahajajo v Franciji in Švici. Naša nogometna emigracija se je v zadnjem času povečala še za dva igralca: Hiltrec in Zivkovič. Studirala bosta v Zürichu. Toda najbrže ne zaradi tamkajšnje tehnike, pač pa radi ugodne ponudbe, ki sta jo dobila od vodilnega kluba. Povedali smo na tem mestu, da je odklenalo tako zvanemu amatersvu vsaj v nogometu. Končno so to uvideli tudi pri Zvezi.

V reprezentančno moštvo, ki nastopi 25. oktobra, proti Poljski je zvezi kapetan predlagal Beka, Sekulič in Hiltrec. Prva dva sta že izjavila, da sta pripravljena nastopiti v Poznanju. S tem pa, da nastopita ta dva igralca, postje naša Zveza profesionalno moštvo v boju. Po pravilih postane vsako moštvo profesionalno, kakor hitro nastopi en sam igralec, ki prejema plačo za svojo igro. Nihče pa danes ne misli več, da je Sekulič amater. Na mednarodni nogometni borzi je Sekulič že notiral: Urania je zahtevala zanj od Slavije 10.000 frankov odkupnine. Zveza hoče sedaj na vsak način popraviti neuspehe našega nogometa in pridobiti izgubljeni ugled nazaj. Ne bo natančno gledala, na kak način bo to dosegla. Najlažje seveda z dobrim moštvom, ki bo Poljake premagalo. Zatorej je povsem prav, da povabi najboljšie igralce iz inozemstva, čeprav so profesionalni. Sekulič in Bek sta že izjavila, da sta pripravljena nastopiti v Poznanju. Arh. Simonovič je Zvezi predložil naslednje moštvo: Špašič—dr. Ivkovič, Tošič, — Marušič, Deškovič, Lehner, — Tirnančič, Hiltrec, Sekulič, Bek, Zečević. S tem napadom in tudi s to kriško vrsto ne bo ravno težko doseči uspeh proti Poljakom. Ta sestava je zankrat samo zastlen izhod. Prihodnje leto odigrano zelo važne reprezentančne tekme (Španija, Francija, Avstrija itd.) zatorej bo treba rešiti tudi vprašanje naše nogometne emigracije. Seveda na tak način, da jim naši klubi omogočijo nastopanje v državi.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 14. oktobra: Opoldanski program od pade. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Dr. Nikolaj Preobraženski: Ruščina. — 19.30 P. dr. R. Tominec: Ivan Sergejevič Turgenjev. — 20.00 Prenos iz Berlina: Rikard Tauberjev poslovilni koncert pred odhodom v Ameriko (prenašajo vse evropske postaje). — 22.00 Čas, dnevene vesti.

Četrtek, 15. oktobra: 12.15 Plošče. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19 Dr. Anton Bajec: Italijansčina. — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbo-hrvaščina. — 20 Pogovor z radioamaterjem. — 20.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Budimpešte. — 22 Čas in poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Četrtek, 15. oktobra. — 17 Narodne pesmi. — 20.30 Budimpešta. — 22.35 Radio-orkester. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17 Balalajke. — 20.30 Evropski koncert. — Budimpešta: 12.05 Kvartet. — 17.35 Pianinski koncert. — 18.20 Prenos iz tovarne. — 19.20 Ciganska glasba. — 20.30 Evropski koncert. Ciganska glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. — 13.10 Plošče. — 19.10 Evropska in azijska mislika. — 20.30 Budimpešta. — 22.35 Večerni koncert. — Milano: 11.15 Pestra glasba. — 13 Plošče. — 20.45 Ana Karenina. — Praga: 19 Prenos iz studija. — 20.30 Budimpešta. — 22.35 Moravska Ostrava. — Langenberg: 20 Haydn-Mozartov koncert. — 21 Evropski koncert — Budimpešta. — 22.30 Ciganska glasba. — Rim: 21 Orkestralni koncert — Jazz. — Berlin: 20 Problem kalendarske reforme. — 20.30 Budimpešta. — 0.30 Plesna glasba. — Katovice: 20.30 Budimpešta. — 22.15 Radio-orkester. — 23 Plesna glasba. — Toulouse: 13.15 Pestra glasba. — 20.45 Koncert vojaške godbe. — 21 Akordeon. — 21.15 Operetne pesmi. — 21.45 Violinski koncert. — Stuttgart: 20.15 Poljudni program. — 21.15 »Proces Mata Hari«. — 22.35 Angleske in škotske narodne pesmi. — Barcelona: 21.05 Radio-orkester. — 22.05 Igra. — 23.45 Plošče.

Poizvedovanje

Nasla se je srebrna zapesna ura na Poljanski cesti. Dobi se Poljanska cesta 23.

Kitajski pekel

Strahovita beda v poplavljenem ozemlju - Matere koljejo otroke, otroci svoje starše - Lepi zgledi krščanske dobrodelnosti

Polkovnik Fred Ratwyl, očividec kitajske vodne katastrofe, objavlja v angleškem in ameriškem časopisu avtentična poročila o nepreglednih opustošenjih v dolini reke Jangtse in o vnebovpijoči bedi, ki jo je povzročila strašna poplava. Doslej so valovi na

ga ji je in razmotal. Njegovim očem se je nudi strašen prizor: Razkosen triletni otroček je bil povit v cunjah, le glava je bila nedotaknjena. Da ne bi umrla od lakote, je mati zaklala lastno dete in se že dva dni hranila z njegovim mesom...

Medtem pa v Kanadi mečejo tone pšenice in drugih živil v morje, ker jih ne morejo prodati... Nekje razpravlja odbor, sedeč na mehkih klubskih stoli, o ukrepih, kako bi se pomagalo Kitajcem, toda do sedaj še ni odplula na Kitajsko niti ena ladja z živili, nobena rešilna ekspedicija še ni stopila v kraje nesreče, in vendar umirajo dan za dnevom tisoči...

Krščanska dobrodelnost pomaga

Peking, koncem septembra.
Vesti, ki dnevno prihajajo k tukajšnji apostolski delegaturi, pričajo čedalje bolj o strahoti katastrofe. Najbolj je prizadet Hankov. Škof Massi ga imenuje

»mesto vzdihovanja«.

Obdaja ga veliki ocean voda, ki so vdrlje čez bregove Jankcekianga. Iz tega oceana se dvigajo male oaze, ki jih tvorijo malenkostne vzpetine, porastle z drevjem in grmičevjem, med katerimi se boječe stiskajo hišice, ki jim je povodenj prizanesla. V hankovski bolnišnici plezajo duhovniki, usmiljene sestre in bolniki kar po strehah drugih hiš, če ni nobene ladje na razpolago. Nekega dne je splezal skozi okno seminarja živ prašč, ki so ga tam notri spravljene revni otroci pozdravili z velikim veseljem, saj jim je nudil hrano za nekaj dni. Celo ribe je mogoče loviti po hišah.

Misijon je utrpel »strahovito škodo. Frančiškanski kolegij, poljski seminar, ubožnica, bolnišnica Melotto in Jožefov kolegij so štiri do pet metrov pod vodo. Domače sestre bolnišnice Melotto stanujejo kar na splavih.

Tako vabi Amerika k vojakom. Ker Amerika ne pozna vojaške dolžnosti, dela povsod reklamo za armado. Z višine nebotičnika v New Yorku se sveti daleč na okrog v temno noč napis: »Ameriška armada vzgaja prave može.«

30.000 štirirjaških kilometrih porušili štiri milijone hiš.

14 milijonov ljudi je izgubilo svojo streho in nad 3 milijone ljudi je moralo pustiti svoje življenje v rumenih, blatnih valovih podivjane reke Jangtse.

Kankau leži deloma 18 m pod vodo, mesti Uchu in Pojan sta popolnoma pod vodo, ljudje, blazni od strahu, se rešujejo na drevesa in vpijejo na pomoč, ki je pa od nikoder ni, ker primanjkuje čolnov in reševalnih mostev. Če dneve vztrajajo smrti zapisani na strehah in drevesih, dokler jih naraščajoči valovi ne dosežejo in potegnejo v globočino.

Smrt žanje strašno žetev.

Človeška in živalska trupla plavajo po vodi. Par navadnih in motornih čolnov išče obupane reveže, ki so se v smrtnem strahu oprijeli kakšnega plavajočega predmeta. Tu pa tam gleda iz vode vrh strehe ali drevesa, poln obupanih ljudi. Vsem ni mogoče pomagati, reševalna sredstva so nezadostna. Milijone so jih rešili in spravili v begunske tabore, kjer so izpostavljeni silni bedi in morajo ležati na golih tleh. Svojega skromnega imetja niso več mogli rešiti, šotorov ali celo barak pa ne morejo postaviti, ker so kraji odrezani od glavnih mest. Poleg tega manjka tudi potrebnih sredstev. Neprestana državljanska vojna je spravila ljudstvo na beraško palico.

Prehranjevalna sredstva ne zadostujejo, da bi se vsi vsaj skromno preživeli. K temu se je pridružil še pomanjkanje pitne vode. Napol razpadla trupla, ki plavajo po vodi, so okužila pitno vodo. V nekaterih krajih so že izbruhnile kužne bolezni in kosijo vrste onih, ki so komaj rešili svoje življenje iz valov. V mnogih krajih je že

izbruhnila kuga

In mori tako hitro, da kuliji ne morejo pokopavati sproti mrtvecev.

Lakota in smrt sta razpeli svoje strašne peroti nad nesrečno deželo.

Matere koljejo svoje otroke, otroci pa starše, samo da bi še nekaj dni delj ostali pri življenju. Polkovnik Ratwyl pripoveduje, da je ustavil rešeno žensko, ki je pod pazduho boječe stiskala sveženj, povit v cunje. Iztrgal

Nemški gospodarstveniki se peljejo k Hooveru. S parnikom »New York« je odpotovalo več nemških gospodarstvenikov v Ameriko, kjer jih bo sprejel predsednik Hoover. - Od leve na desno so: dr. Eckener, dr. Karl Friderik Siemens, tajni svetnik Cuno, predsednik direktorija Hamburg-Amerika Linie, ravnatelj dr. Wolf-Dietrich Witzleben in kapitan Graafls, poveljnik parnika »New York«. - Dama na levi je soproga tajnega svetnika Cuna, na desni pa soproga Siemens.

nji bore proti poganskim procesijam. Urad stranke Koumintang v Sangaju je naslovil pismo na podprefekta, v katerem ga opozarja na dejstvo, da kmetje, namesto da bi štedili, razsipajo denar za prirejanje procesij na čast malikom in nemoralnih komedij. »Prosimo,« tako se glasi odstavek pisma, »naj se prebivalstvo pouči, da tako postopanje ni na mestu in da naj policijski organi zabranijo take zlorabe, ki so nevarne za moralo in škodljive za kulturo dežele.«

Zamorski glavar o Parižanih

Pariški »Matin« objavlja razgovor z glavarjem nekega zamorskega naroda, napol divjakom, ki je obiskal kolonijalno razstavo. Glavar je med drugim dejal: »Tako veliko

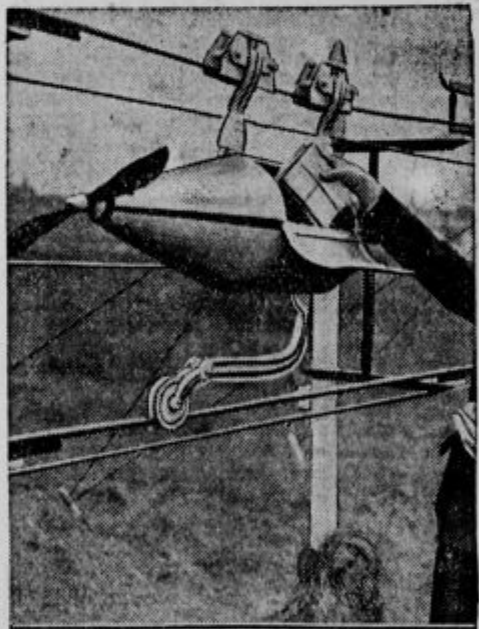
Izstradani milijonar

V Bordeauxu je pred kratkim umrl francoski milijonar Falliaux, in sicer zaradi tega, ker si ni privoščil zadostne hrane. Falliaux, ki je bil eden najbogatejših vinogradnikov v južni Franciji, je veljal za velikega čudaka. Bogataš ni imel nobenega bančnega konta, ni podpisal nobene menice ali čeka, se ni spustil v nobeno finančno spekulacijo, ni igral na borzi in sploh ni posedoval nobenih akcij in vrednostnih papirjev.

Čudne so bile življenjske navade tega moža. Dolga leta se ni hranil z drugim kakor z jagodami, fižolom in figami. Posestvo, na katerem je prebival, je bilo v najlepšem redu, ker je sam vodil in opravljal vse gospodarstvo in gospodinjstvo. Noben hlapec ali dekla ni hotela služiti v hiši, kjer ne dajo nič jesti.

Zanimivo pa je, da Falliaux, ki se je pri sebi omejeval na najnujnejše potrebe, ni bil nikak skopuh v pravem pomenu besede. Kmetje, ki so imeli v zakupu njegovo zemljo, so mu plačevali zelo nizko zakupnino. Plačati pa so mu morali zakupnino trikrat na leto, prvega v mesecu, pri solnčnem vzhodu in v kovanem denarju. Papirnatega denarja Falliaux sploh ni poznal.

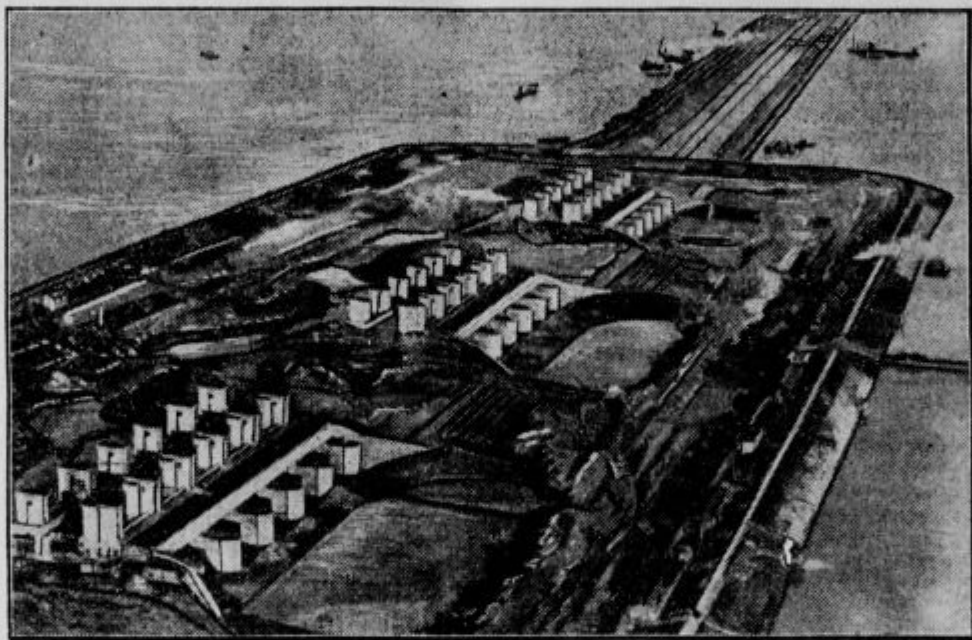
Nekoč je prejel od svojega umirajočega brata vrednostnih papirjev za 100.000 frankov. Čudak je z njimi zakuril peč. Te dni so ga našli mrtvega v njegovi spalnici. Zdravniki so ugotovili smrt od lakote. V hišni kleti so našli dva velika soda, polna zlatih, srebrnih in bakrenih novcev.

Posni torpedo s 400 km hitrosti. Nemški inženjer Rihard Plautz prvič preizkusil svoj zračni torpedo za prenašanje pošte. Torpedo doseže hitrost 400 km na uro in bi mogel prenesti pismo iz Berlina v Hamburg v 45 minutah.

Požar na Parnasu

Velik požar je uničil severno od Aten več tisoč hektarjev krasnega pinijevga gozda po obronkih slavnega hriba Parnasa. Neka vas je postala žrtev plamenov. Policija je v naglici izpraznila ostale naselbine. Požar je ogrožal tudi vile v atenski okolici. Med drugim je močno poškodovano tudi bivše krajevo letovišče Tatof.

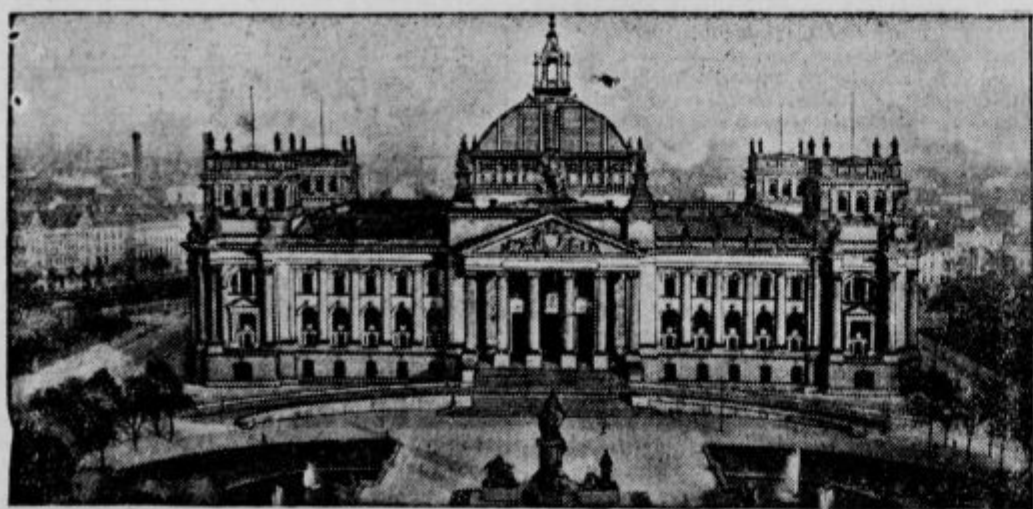
Osuševanje Zuiderskega jezera — ogromno tehniško delo. Dovršen je 20 km dolgi nasip od kraja Medemblick do kraja Den Oever na otoku Wieringen. S tem je narejena najtežja naprava za osušitev Zuiderskega jezera. Otok Wieringen je zopet združen s celino. Na ta način so morje odrezali od celine, katero je poprej poplavljal. S tem so pridobili 20.000 hektarjev zemlje, katero je poprej zalivalo morje. Naša slika nam kaže osuševalne naprave pri kraju Den Oever na otoku Wieringen — z ogromnimi zatvornicami: Slika je posneta z letala

20 ladij je na razpolago duhovnikom, zdravnikom in usmiljenim sestram za njihova požrtvovalna dela. Vsi redovi, kar jih je v mestu, se udeležujejo reševalnih del z največjo vnemo, ki jo more roditi le prava kršč. ljubezen do bližnjega. Najbolj se je opazilo delo krščanske dobrodelnosti v prvih trenutkih strahovite katastrofe, ko so bili v 10 urah spravljene na varno vse sirote in ne-bogljivi starčki. Učiteljica v ubožnici je prenesla na ramenih, blodeč po vodi, na varno 17 invalidov, enega za drugim, in sicer 1 km daleč. Predstojnica otroškega zavetišča v Kiao Kov je neke noči prinesla v samostan na hrbtu dvoje otrok, ki ju je rešila iz valov. Pri tem je morala več kilometrov bresti vodo do pasu in še višje. Ni minilo dneva, da ne bi misijonarji in sestre rešile več nesreč-nežev, po katerih je že segala smrt.

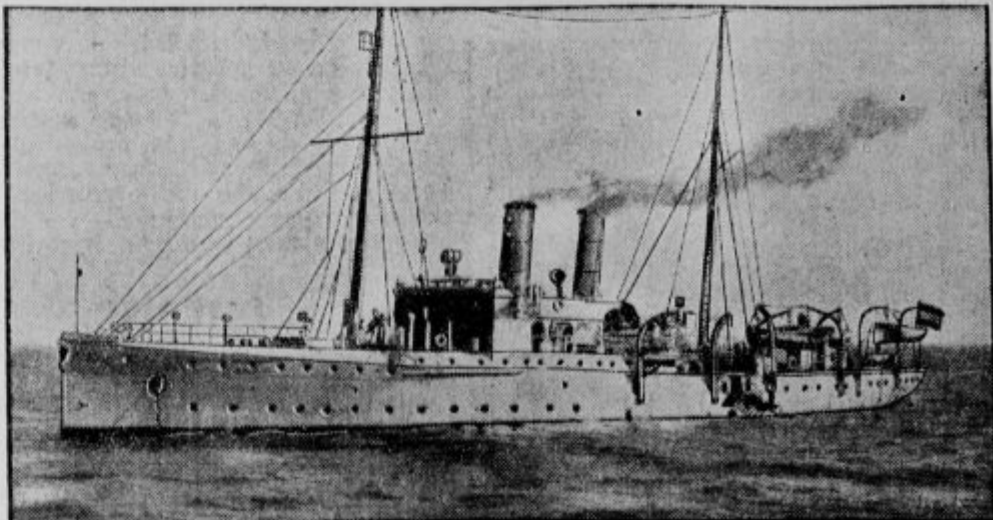
Kitajska vlada z občudovanjem motri požrtvovalno delo krščanske dobrodelnosti. V Hankov so prenesli tudi vodstvo lazareta katoliškega misijona. Zanimivo je, da se oblasti na mnogih krajih pod pretvezo povod-

sem čul o Parizu, da sem si ga predstavljal kot popolnoma nov svet. No, bil sem nekoliko razočaran, ponekod pa zopet vesel, ker sem se prepričal, da so vaše bele žene popolnoma slične našim zamorkam. Ljubijo našo godbo, plešejo rade po naše in oblečene so tudi prav po naše, četudi imate vi veliko dežja in mraza. Še več; pobarvane so kakor v Afriki. Beli moški so vedno zaposleni in ne razumem, kako si služijo kruh. To je res drug svet. Ampak bele žene so prav tako lene in vnete za lepotiche kakor črne. Toda zamorke so veliko bolj zveste žene in se vse bolj zanimajo za svoje otroke kakor Francozinje — »Seveda,« je pristavil črni glavar, »mislim samo na poštene ženske, ker ničvrednice so povsod enake.« — »Matinu« se zdi ta ocena pariškega ženskega sveta jako zabavna, a na resnega človeka napravi piker vtis žgoče obsodbe.

»Gospod doktor, ali Vam je znano kako sredstvo, da moj mož ne bo več govoril v spanju?« — »Pustite mu, da bo čez dan več govoril.«

Nemški parlament se je zopet sestal. Na sliki vidimo lepo poslopje, kjer zboruje nemški državni zbor, ki se je včeraj sestal.

Topničarka na dražbi. Nemško topničarko »Panther« bodo 10. novembra v Kielu prodali na javni dražbi. »Panther« je postala znana v maroški krizi leta 1911., ko se je pojavila pred Agadirjem, da pokaže Franciji odločnost Nemčije, da izpelje svoje zahteve.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Pomočnica
dobro izurjena, vestna in marljiva, išče službo pri šivilji na deželi ali v mestu po pismenem dogovoru. - Pisma prosi pod zn. »Pridna« št. 12.145 na upravo »Slovenca«.

Službodob

Zvonolivar
prvovrsten in samostojen delavec, se sprejme. Ponudbe pod »Zvonar« na upravo »Slov.« Maribor.

Dekle
vajeno poljskega dela, svini in kuhanja, se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slov.« pod števil. 12.150.

Gospodična
se sprejme k dvema deklicama (2 razr. osnovne šole in 1 razr. gimnazije) v svrhu nadzorstva pri učenju in napravljaju šolskih nalog za popoldanske ure od 3 do 6, za Ljubljano. Prednost imajo z znanjem nemščine in poučevanjem klavirja. - Plača po dogovoru. Pismene ponudbe z navedbo zmožnosti na upravo Sl. pod značko »Nemščine zmožna« št. 12.153.

Kleparskega vajenca
sprejme proti primerni plači M. Janković, sploš. kleparstvo, Rimska c. 19.

Zasluzek

Zastopnike
sprejememo za celo dravsko banovino v vseh srezih za prodajo šivalnih strojev in koles, proti visoki proviziji. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.

»Zanesljivo« števil. 11.972.